БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА.

III
Ж-14988
1926-1-10

30429

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
імени
ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.
Ч. 30429/1926 р.

30429

III
Ж14.988
1926-1-10

07

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

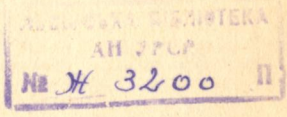
„ПОСТУП“

30429

РІЧНИК VI.

30.429.

ЛЬВІВ. 1926.
НАКЛАДОМ М. Т-ВА МОЛОДІ

ПЕЧАТНЯ ОО. ВАСИЛІЯН У ЖОВКВІ

Зміст VI-го річника:

I. Статті програмові, научні і суспільні:

Стор.

З Новим Роком 1
Праця 2
О. Макарушка: Кілька моментів із життя Льва Півночи . . . 3, 26, 52
М. Бремшайд: У весну життя 11, 44, 70
Монс. Оібур: Про справжній патріотизм 30
Іван Гладилович: Новий студент 67
Лімниченко Василь: Віра і праця 81
С. М.: Як держави бороняться перед моральним злом 83
Яр. Мандюкова: Бенвенуто Челліні 85, 112
О. Клад: Лектура 92
Іван Гладилович: Наш орґанізаційний проблєм 101
Гетьманська студентська орґанізація 104
Н. Н.: Джемс Кук 107
Назарук Осип, др.: Матеріялістичний світогляд Івана Франка . . . 116
» » : Культ Франка а молодь 136
Роман Сказинський: »Гріх« української дійсности 147
***: Реліґійна диспута в Москві 149
Яремчук Зенон: Пласт а католицизм 157

II. Оповідання, нариси і поезії.

В. Лімниченко: Перед сповіддю 10
» : »Було в мене веселе говіння« 35
П.: Таємничий корабель 15
Вальгаев: Зерно гірчиці 18
Столітний Дуб 25
Ігор Сендецький: З верхів Ґетсеману 31
» : В тенетах думки 48
Credo 47
Люї Кольома: Пст! 55, 74, 88
Степан С.: Воскресення 41, 65
Р. Т.: Непорочно Зачата 66
Брат Мелетій: Хай стане 107
Степ Роман: Над Прутом 115
« « : На Шибенім 155
Ярослав Цурковський: Тим... 133
Ю. Калинський: Зрада 135
Дмитро Бандрівський: Твоє Світло 145
Степан Семчук: Засуд 145
Афоризми 2, 43, 73, 82, 122

Стор.

III. Зі студентського й орґанізаційного життя.

Зі студентського українського життя:

Галичина — Львів 22, 35, 61, 95, 125, 160
Станиславів 37, 78
Стрий 95
Тернопіль 126
Австрія — Відень 22
Інсбрук 97
Буковина — Чернівці 23
Чехословаччина — Прага 126
УСРР. 162

З життя студентів чужинців:

Югославія 99
Чехословаччина »С. І. Е.« 126

З »Пласту« 24, 38
З »У. Х. С. О.« 22, 36, 62, 126
З »Л. У. М.« 37
Зі секції студенток 62
Кооператива »Самопоміч« 62
»Научний Кружок« Станиславів 78
Студентський Історичний Кружок 36, 161

VI. Бібліоґрафія.

Бібліоґрафія 32, 123, 158

V. Miscellanea.

З католицької акції 39, 129
і на окладинках чч. 1-2, 5 і 6
Всячина і зі світа 63, 80, 100, 131
і на окладинках чч. 3, 6 і 9-10.
Літературний конкурс на окл. ч. 1-2.
Розгадка І. конкурсу »Поступу« 132
Надіслані книжки 164

30429.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

„ПОСТУП“

Великого бажайте!

ВИДАЄ РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ У ЛЬВОВІ

РІК VI 19 СІЧЕНЬ ЛЮТЕНЬ 26 Ч. 1-2

ЗМІСТ

стор.

З Новим Роком . . . . . 1— 2
Праця 2
Остап Макарушка: Кілька моментів із життя Льва Півночі . . . . . 3—10
В. Лімниченко: Перед сповіддю 10
П. М. Ф. Бремшайд: У весну життя (6. лист) . 11—15
П.: Таємничий корабель . . . . . 15—17
Вальґаев: Зерно гірчиці . . . . . 18—21
Зі студентського життя . . . . . 22—24
З католицької акції
І. Конкурс „Поступу“

Ціна числа: 50 гр.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК

„ПОСТУП“

Орґан присвячений правді і благородній ініціятиві

Виходить що місяця (кромі ферій)

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ В РОЦІ 1926.

Цілорічна передплата в краю виносить 5 золотих; за кордоном виносить: 1) для Америки і Канади 1·50 доляра; 2) для Бразилії 15 мільрейсів; 3) для Чехословаччини 45 чеських корон; 4) для инших країв вартість 7·50 швайцарських франків.

Краєву передплату посилається на адресу:
Експедиція часопису »ПОСТУП«, Жовква.

Всі закордонні грошеві посилки посилається порученим листом по адресі: »ПОСТУП« Львів, ул. Домініканська 11/I.

Як зачет на передплату приймається найменш 1·50 зол. пол.

У розпродажу часопису не посилається.

Редакція „ПОСТУПУ“ звертається отсим до всіх читачів і прихильників нашого журналу з проханням подати відповідь на такі питання:

1) Які відділи треба би в »П.« розширити, які звузити? 2) Що Вам найбільше в »П.« подобалося (статя, автор? 3) Що за бажання мали би Ви супроти редактора »П.«? 4) Які користи дало Вам досі читання »П.«? 5) Як розходиться »П.« у Ваших кругах? і т. д.

Можна на це відповісти й без подання назвиська; зазначіть лише стан (студент, чого і т. п.), вік та пол.

Просимо о всякі дописи, статі та белєтристику.

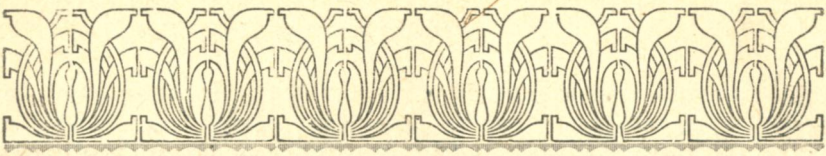
Редакція заздалегідь дякує за надіслане.

Пригоже до друку евент. заремунерує.

Слати по адресі:

»ПОСТУП«, Львів, ул. Домініканська 11/I.

30429.

БІБЛІОТЕКА
ім. Т. Г. ШЕВЧЕНКА

З Новим Роком

ХТО ЛИШЕ дрібку розглянеться по всьому світі й ділах сучасних нам людий, той мусить завважити одно важне й суцільне явище: ввесь теперішний світ при всій хаотичности одиничних поглядів змагає до зібрання їх у двох світоглядах: Христовім і поганськім. Один табор Христа, табор любови, табор католицької Церкви видимо розвивається та набирає сил. Навертається до нього з усіх розсіяних Церков багато визначних одиниць. Католики, досі розбиті на одиниці або партії — єдиняться супроти спільного ворога та стають муром свіжих молодих грудий проти поганської навали. Світогляд католицький росте й поширює свої, досі облогом лежачі, ділянки; розцвітають наука, письменство, преса. Одинично-харитативний рух розширюється й на суспільну акцію: християнізується робітничий та жіночий рух. Вкінці: відроджується монаше життя (прим. тисячі монаших покликань у Німеччині), а що випливом його буде зріст кількости нових святих — це певне. Одним словом: стара »мертва« католицька Церква ще раз дає недовіркам доказ своєї вічної молодости й життя!

Але і табор противний табор »несучого світло« не спить! Усіми норами втискається між сучасне людство їдь ненависти, невіри. Розбиває пошану себе у жінки й молоді; поширює моральну гниль при помочі літератури, преси, театру, кіна, радія й инших орудників »цивілізації«. Підбурює людину проти людини, націю проти нації, клясу проти кляси — всім буцім то обіцюючи »в боротьбі здобудеш ти право своє« І каже здобувати це право »цивілізованим Европейцям« безоглядно такими гидкими ділами, що вони геть то посоромлють »дикунів«. Зріст капіталізму й комунізму, — які, хоч буцім-то вороги, йдуть рука в руку проти Христової католицької Церкви — є тим мірилом, що дає нам непомильний знак зросту ворожої Христові сили.

»Хто не сіє, той розсіває« — хто не рішився пристати до католиків, той уже тим самим у ворожім таборі. Бо тим самим ослаблює він кількостеву силу католицизму, бо тим самим записується »несучому тьму«, як його безвільний раб.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА
АН УРСР
№ Ж 3200

Індіферентний на вид капіталізм та його приклонники, це властиво перші носії большевицької програми, це другий бік одної і тої ж самої речі: поганського еґоїзму та матеріялізму.

Вибір мусить бути: коли не добровільний, так поневільний. Або Христос, віра й любов; або Ваал, невіра й зненависть. Ми, читачі, прихильники і редакція »Поступу«, ми, що сміли назвати себе »Новою Молоддю«, вже вибрали шлях. Шлях ясний, правду і життя: Христа. Не сумнів, а віру — не ненависть, а любов.

Шлях наш вимагає від нас діла любови; сповнення двох заповідий любови. Мусимо любити себе по божому, т. з. усіми силами змагати до спасення своєї душі — инакше: мусимо себе освятити. Мусимо любити ближніх як себе самих, т. зн. треба нам апостолувати серед них, приєднувати їх до нашого шляху та утверджувати їх на ньому. Отже: 1) освячення себе самого; 2) апостолят нашої ідеї серед инших. До цеї ціли маємо йти ми і »Поступ« — як помічник.

У цих двох річах наша ціль — весь наш »закон і пророки«. В цих двох річах сенс життя, вартість одиниці, вартість нації. В цих двох річах сповнення українського патріотизму. — Не в заложенні шовіністичної держави і не в клясовій боротьбі[1]), а в сильнім характері святих горожан та розвитку даних Богом українській нації таланів і призвання — майбутнє ясне України! А там: у зєднанні добровільнім і рівноправнім усіх кляс і всіх націй — проясниться ще захмарене небо і зійде сонце невгасаючого Христового дня!

[1]) ворогів просимо хибно не »пояснювати« тих слів, як заперечення змагань до збудування власної держави, або поправи долі мас; ні, ми не хочемо лише робити собі з держави чи кляси — Бога!

Праця

Праця є благословенням... Прокляттям є ненависть до праці.
(Baumberger G.: Blaues Meer u. Schwarze Berge)

Місце, яке було свідком нашої чесної праці, є все нам миле.
(Eschelbach H.: Erzählungen)

Праця без охоти є все лихою працею; вона не вдоволяє, гнобить і не приносить плоду. (Wibbelt A.: Das Buch von den vier Quellen)

Найкраща й найпевнійша нагорода за нашу працю є її вплив на наш власний характер. (Foerster Fr. W.: Lebensführung)

Праця — це закон всесвіта, закон життя й смерти, звізд і цвітів! В праці лучиться чоловік із природою й слухає її святих законів; лиш працею здобуваємо собі правдиве щастя!
(Sheehan P. A.: Lukas Delmege)

Др. Остап Макарушка

Кілька моментів із життя Льва Півночі

ЛЕВ ПІВНОЧІ — се шведський король Карло XII*), знаменитий вождь, а заразом найбільший авантурист із усіх володарів, яких знає всесвітна історія.

Нашим особливим обовязком є познакомитися близше з особою того дивного короля, бо вона звязана тісно з одною епохальною подією України. Іменно український гетьман Іван Мазепа хотів з підмогою Карла XII освободити Україну зпід російського ярма і тому вступив з ним у воєнний союз. В Росії панував тоді цар Петро I. Великий. Між ним а Карлом XII. і Мазепою прийшло до боротьби під Полтавою 1709 р. І там то Карло XII, перший раз в життю побіджений, утік з Мазепою за Дністер у Бендери в Бесарабії, що була тоді під турецьким володінням.

Та щоби зрозуміти наглядно, якими дорогами звела воєнна химерна судьба Карла XII. з Мазепою, треба вперед подати кілька важнійших подій з життя того короля — до битви під Полтавою.

* * *

Швеція займає більшу частину Скандинавського півострова, який видав в середних віках смілих завойовників. Кому невідомі ті гарні напів лєґендарні романтичні оповідання про геройські подвиги скандинавських Норманів, що на своїх щоглистих суднах виправлялись у походи на всі побереіжжа Европи? Одно норманське племя, Варяги, мало заснувати першу орґанізовану державу у нас. Та се непевне. Але в кождому разі се є певне, що норманські племена стояли віддавна у живих взаєминах з нашими людьми, іменно здовж більших сплавних рік, на що вказують у нас численні історичні назви осіб і місць як також деяка побутова схожість, що збереглась у простолюддя, скандинавського й українського, ще до нині *).

Швеція була завсіди вільною. Тільки від кінця XIV ст. до початків XVI підлягала вона Данії, що тоді з Норвеґією становила одну державу.

Та на початку XVI ст. освободив свою вітчину зпід данської кормиги Ґустав Ваза, потомок давних шведських королів. Цей чоловік служить наглядним приміром, як то инколи недосяжна мрія може стати дійсністю. Ґустав Ваза, увязнений данським королем Христіяном, утікає з вязниці і перебравшися за селянина, укривається довший час у горах і лісах Далекарлії в Швеції, за-

* 1682, † 1718.

*) У великім етноґрафічнім музеї в Осльо (давн. Христіянія), столиці Норвеґії, находяться сільські домашні і господарські предмети зовсім такіж самі, що й у нашого українського селянина: такаж сама колиска і діжа, ложка, шафлик і скопець, якби прямо перенесені звідси тамтуди. Замітне, що й національно-державний прапор Шведів має ті самі дві краски, що у нас, синю і жовту.

робляючи собі на життя в рудокопнях міди. Там відкриває селянам свій плян повстання проти Данців, вправляє їх у воєнній штуці, побиває з ними данського короля і стає сам правити Швецією, вибраний справедливо володарем краю, який освободив від нахабних наїздників.

Одним з його потомків був Ґустав Адольф, звісний з трийцятилітної війни, що помер 1632 р. З роду Вазів походив також Карло XII, син Карла XI. і Ульрихи Елєонори данської. Уродився 27 червня 1682 р.

Вже малим хлопчиною зраджував Карло XII. свою воєнну вдачу і спосібности. Його найміліщою розривкою були такі діточі ґри й забави, що вимагали напруження, сили й відваги. На сьомому році життя вмів уже гарно їздити верхом на кони.

Знаменною рисою його дитинячої вдачі була незломна упертість і честилюбивість. Відвести його від якого наміру можна було тільки натяком, що задумане ним діло не принесе йому слави. І в дальшім його життю бачимо, що він майже всьо робив не для власної користи, ані для безпосередної користи свого краю, а тільки для слави. Така вже була його душа. Ненаситна слави.

До науки латинської мови почував відразу і не хотів уперто її вчитися. Та як йому сказали, що польський і данський король уміють по латині, то він вивчився її дуже скоро на стільки, що умів нею говорити до кінця життя. З латинських авторів читав тільки Квінта Курція Історію Александра Великого і Цезара Спомини про ґалійську війну. Александер Великий так йому сподобався, що при лєктурі його воєнних походів сказав свому учителеві: »Я хотівби стати подібним до нього«. »Алеж він жив тільки 32 роки«. »Чиж це не досить, як здобудеться так много країв?« Коли про це довідався його батько, сказав: »Отсей хлопець перевисшить мене і зайде дальше, ніж Ґустав Великий«.

Раз оглядав він у батьківській комнаті дві ґеоґрафічні карти: на одній було угорське місто, забране недавно Турками німецькому цісареві, а на долі слова з книги Йова: »Бог дав, Бог узяв; нехай благословиться імя Господне«. На другій карті було місто Рига, столиця Лівонії, здобута 100 літ тому Шведами. Карло вхопив олівець і написав під Риґою: »Бог мені її дав, а чорт мені її не відбере«.

На 15. році життя тратить Карло свого батька і дістається під опікунство своєї бабуні, яка стає реґенткою держави. Тому, що вона не хотіла допускати свого молодого внука до державних справ, проводив Карло переважну частину свого часу на ловах і на переглядах військ, бо до цього почував непоборимий природний нахил.

Однак реґенція бабуні довго не тревала. При помочі двох надворних достойників віднято владу реґентці, а Карла XII. увінчано на короля 24. грудня 1697, коли йому було ледви 15 літ з половиною.

На короля вінчав його по давньому звичаю архиепископ з Упсалі. Помазавши його, тримав у руках корону, щоби насадити її молодому королеві на голову. Та Карло вирвав йому корону з рук і насадив собі її сам, дивлячися гордо на владику. Юрба народу, якій кождий жест великости завсіди імпонує, став оплескувати той поступок короля.

Молодий король був упертий, бутний і гордий та не показував особливших спосібностий правити державою. Амбасадори чужих держав, що були тоді в Штокгольмі, писали своїм монархам, що Карло XII. — це зовсім пересічна, мірна голова. І самі Шведи не думали ліпше тоді про свого короля, бо ніхто ще не пізнав його питомої спосібности. Аж як бурі зібралися нараз над Північчу, вийшов з укриття і розвинувся його справжній талант.

Сусідні монархи, довідавшися, що у Швеції став панувати недосвідчений і малоспосібний, як їм донесено, молодик, задумали вирівнати зі Швецією свої давні порахунки. Першим з тих сусідів був данський король, Фридрих IV., другим саксонський елєктор і польський король, Авґуст II., третім і найнебезпечнійшим російський цар Петро I. Великий.

Данський король вступив зі своїм військом до Гольштину, де тоді панував шурин Карла XII.; польський король задумав відібрати Швеції Лівонію, а Петро I. всі ті землі, що лежали між Фінляндським заливом, Балтиком, Польщею і Росією. Петрови I. був доконче потрібний доступ до Балтику, щоби там заложити більший порт і так прорубати Росії вікно в Европу.

Швецію обхопила тревога. Три могучі вороги ладяться йти війною проти неї; старі досвідчені ґенерали повимирали, а король-молодик ще нічим добрим не зазначився. На раді сидів звичайно з заложеними ногами, розсіяний, рівнодушний і безучасний.

Та коли супроти грізного положення зібралася коронна рада і деякі члени ради були тої думки, що булоб найліпше відвернути бурю договорами, Карло XII. схопився з місця з виразом поваги й певности на лиці і сказав: »Я постановив собі не вести ніколи несправедливої війни, але оборонну війну хочу скінчити все тільки зиищенням моїх ворогів. Сьогодня моє рішення таке: я ударю на першого, хто виповість війну, а коли його поконаю, то надіюся нагнати трохи страху другим«. Такі слова здивували дуже всіх старих радників, але ніхто не смів відповідати ні противитись королеві.

Від цеї хвилі Карло XII. неначе перемінився. Став одягатися як простий жовнір, їсти самі звичайні страви, покинув молодечі забави, а займався тільки приготуваннями до війни.

8. мая 1700 виїхав вісімнайцятилітний Карло XII. на війну проти Данців зі столиці Штокгольму, до якої не вернув вже до кінця життя ніколи. Для управи краєм лишив у столиці оборонну раду, зложену з кіль-

кох сенаторів і сенат, а сам займався від цеї хвилі виключно війною.

Припливши на кораблях під данську столицю Копенгаґу, дав приказ своїй армії висісти на сушу. Сам, з мечем в руці, станув на переді війська. На триста кроків до берега, скаче король в море, що на цьому місці було доволі мілке, а за його приміром ідуть міністри, французький амбасадор, старшини й жовніри і бредуть у воді по пояс до берега. Вороги обсипують їх з берега крісовими кулями. Король, який ще у своїому життю не чув свисту куль, спитав ґенерала Стюарта, що це за свист чує він коло своїх ух. »Це свист крісових куль, що сиплять на нас«. »Добре, відповів король, відтепер це буде моя музика«. У тійже хвилі ґенерал, що поясняв королеви свист куль, дістав одну кулю в плечі, а один поручник упав по другій стороні короля.

Осьтаку надлюдську відвагу і легковажання смерти показав Карло XII. у своїй першій боротьбі. Данці на вид такого, нечувано смілого нападу втікли, а король упав на коліна, дякуючи Богу за першу побіду.

Від цеї хвилі його жовніри, переконавшись наглядно, що їх король і найвідважнійший і найхоробрійший, полюбили його, шануючи й слухаючи до загину. І так ця перша побіда короля зєднала йому серця армії і цілого шведського народа.

У шведському війську панувала здавна взірцева карність, але Карло ще збільшив її. Між иншим у таборі збирались жовніри щоденно двічі на молитву, о сьомій рано і о четвертій пополудни. Король все приходив на ту молитву, даючи своїм людям гарний зразок побожности.

Тільки шість тижнів тяглася війна з Данцями. І вже тут показав Карло свою безкорисність. Вдоволений, що виратував свого шурина, гольштинського князя, від ворожої напасти, не домагався підчас мирових умов ні для себе, ні для Швеції нічого, а тільки приказав Данцям заплатити свому шуринові воєнні кошти і більше з ним не воювати.

Оставали ще два вороги: польський король і московський цар. Як Карло воював з Данцями, Авґуст II. вже став облягати Ригу. Та не змігши її здобути, покинув облогу. Тож Карло вирушив проти третього ворога, московського царя Петра I., що облягав з великою армією місточко Нарву, яке тоді належало до Швеції.

Карло прибув морем з 20 тисячами людий. Петро мав під Нарвою около 80 тисяч і 150 гармат. Висівши на берег, шведський король без хвилі відпочинку пустився скорим походом на ворога, розбив його передню сторожу, а прийшовши під Нарву, вихіснував снігову метелицю, що віяла ворогам в очі і в трох годинах здобув усі їх полеві укріплення.

У тому бою одна куля поцілила його в горло; та на щастя ця куля була вже так ослаблена, що не зранила його, задержавшися в закладках чорної

хустки на шиї. Одного коня під ним убито, та король скочив легко на другого, кажучи: »Ті люди кажуть мені робити руханку« і не перестав вести дальше боротьбу і давати прикази з тим самим спокоєм духа.

З полонених лишив у себе тільки московських ґенералів, з якими обійшовся дуже чемно, а инших військових старшин і жовнірів відпустив обезоружених домів. Якби був усіх полонених затримав у себе, то їх скількість булаби кілька разів більша від числа побідників.

Міжтим надходив сам цар з сороктисячною армією та довідавшися в половині дороги, що сталося з його вісімдесятьма тисячами під Нарвою, завернув з дороги, кажучи ті замітні слова: »Я добре знаю, що Шведи будуть нас ще довго бити, але наконець вони самі навчать нас себе побіджувати«.

Небавом вступає Петро I. у воєнний союз з польським королем Авґустом II. проти Карла XII. Той іде зпід Нарви до Ліфонії, недалеко Риги і переправляється там хитрістю через широку ріку Двину. Замітивши именно, що вітер дує з півночі на південь, себто ворогам в очі, казав на північнім березі ріки наносити цілі гори соломи, підпалити, а кромі того пустити ще за вітром на ріку богато дараб також із запаленою соломою. І так під заслоною густих хмар диму, що вкривали беріг і ріку, дістався Карло зі своєю пятнайцятитисячною армією за чверть години на другий берег ріки і тут Саксонці Августа побачили несподівано Карлові війська перед собою.

Побивши їх по завзятій боротьбі, переходить Карло звідси до Литви і Польщі.

З тої пори він посувається наперед немов у тріюмфальному, а не воєнному поході. Ніде майже не стрічає опору. »Це радше лови, а не війна«, сказав раз тоді король. А використавши партійну усобицю серед польської шляхти, зневолює він польський сойм скинути Авґуста II. з престола, а вибрати на його місце польським королем познанського воєводу Станислава Ліщинського, молодого чоловіка, що подобався Карлові XII. своїми гарними прикметами, именно відвагою і поміркуванням.

І тут доказав Карло, вже вдруге, що йому не ходить о власні користи, а тільки о воєнну славу. Ні клаптика завойованої польської землі не прилучив до Швеції, тільки хотів мати ту славу, що він зненавидженого собі саксонського елєктора, польського короля Авґуста II., скинув з польського престола, а видвигнув на трон чоловіка, якого сам захотів.

Побивши кілька разів Саксонців на польських землях, удався Карло до Саксонії, де Авґуст II. був дідичним володарем. Там удався Карло передусім на побоєвище під Ліцен, славне з побіди і смерти шведського короля Ґустава Адольфа (1632.) з трийцятилітної війни.

Станувши на місці, де той великий герой поляг, сказав: »Я старався жити так, як він,

може Бог дасть мені колись і смерть так славну, як йому«.

Карло XII. оставав у Саксонії так довго, доки Авґуст II. не підписав мира на подиктованих йому умовах. Але тої воєнної слави, яку здобув доси, було Карлові ще за мало; він вирішив скинути також і московського царя Петра I. з престола. Його ґенерали надіялися, що він зі Саксонії вже верне до Штокгольму.

На кілька днів перед виїздом зі Саксонії приказав він подати собі плян шляхів до всіх столиць в Европі. Його маршалок приніс йому плян, де на першому місці була зазначена грубими буквами дорога зі Саксонії до Штокгольму. »Пане маршалку, сказав король, я виджу добре, куди ви хотілиби мене повести; але ми не повернемо до Штокгольму так скоро«. А в дійсности не повернув туди вже ніколи.

В вересні 1707 р., як Карлові було 25 літ, вирушив він зі Саксонії з сорок трома тисячами людий, колись узброєних у залізо, а тепер лискучих золотом і сріблом і збагачених добичами в Польщі й Саксонії. Кождий жовнір ніс зі собою 50 срібних талярів.

Крім цеї армії чекав на нього в Польщі ґраф Лєвенгавпт, один з його найліпших ґенералів, з 20 тисячами людий, у Фінляндії мав 15 тисяч, а ще й новобранці мали прибути зі Швеції. З такими силами він не сумнівався, що знищить царя.

Цар стояв тоді в Ґродні на Литві. Карло зявився там так ненадійно, що Петро I. утікав з міста північною брамою, як шведськ. й король входив уже до міста полудневою.

По короткій боротьбі за містом стали царські війська утікати на схід в напрямі до Дніпра, а Карло XII. гнався за ними серед лютих морозів по бездорожах і густих пралісах, де часто приходилося з великим трудом прорубувати дорогу. Тож і не диво, що від січня 1708. до кінця червня удалося йому дійти ледви до Березини, і то з немалими стратами в людях і воєнних засобах. Москалі утікали вправді перед Шведами, але Шведів нищила сама природа. Карло покопує все ще Москалів, де вони намагаються ставити йому опір, але цар Петро видить, що його противник стає на широких російських просторах з дня на день немічнійшим і безрадним.

Мимо того воєнна слава Карла і його армії була так велика, що московські війська вже на сам вид Шведів утікали, тож цар Петро, непевний висліду війни і жаліючи дальших страт, предложив Карлові мир. Та Карло, привикши доси диктувати мир своїм неприятелям щойно в їх столицях, відповів: »Я буду умовлятися з царем у Москві«. На цю горду відповідь шведського короля замітив Петро: »Мій брат Карло хоче все бути Александром, та я схлібляю собі, що він не знайде в мені Дарія«.

І Карло йшов походом на Москву. Нараз по одній незначній боротьбі під Смоленськом покидає він московський шлях і на велике здивування своїх

військових старшин каже йти походом на Україну, в напрямі до ріки Десни. Сталося це наслідком тайного порозуміння з українським гетьманом Іваном Мазепою, який задумав при помочі Карла, вчинити Україну независимою державою.

Розповідають, що Іван Мазепа почував також і особисту уразу до Петра. Раз при столі домагався цар від Мазепи, щоби він старався вчинити Українців більш уляглими Москві. На це мав замітити Мазепа, що свободолюбна вдача Українців не дасться зломити. Цар, що був вже тоді розпалений вином і що не все умів запанувати над своїм гнівом, назвав його зрадником і погрозив, що скаже його посадити на паль.

Іван Мазепа мав зі своїми козаками злучитися з Карлом над Десною, що впадає до Дніпра під Київом. Та Москалі, дізнавшися про плян Мазепи, так надшарпали по дорозі війська Мазепи, що той явився у Карла, не як могучий союзник, а радше як такий, що сам потребує помочі й опіки.

Настала люта зима з 1708 на 1709. рік, якої в цілій Европі доти не затямили люди. Карло, в чужім краю, окружений ворожим населенням, без одягу, обуви і поживи, не перестає посуватись наперед. В одному з тих його божевільних походів серед страшних морозів упало мертвими від студени дві тисячі жовнірів. А знов майже всі гармати треба було вкинути в багна і ріки, бо не було коний, щоби їх дальше тягнути. Вже то зима мусіла бути тоді дуже гостра, коли між обома володарями прийшло до розєму, який однакож тревав тільки до кінця січня 1709. р.

З великої, близько стотисячної армії, остало Карлови на весну 1709. р. ледви вісімнайцять тисяч Шведів, однак він не тратив ні надії, ні наміру дійти з нею аж до Москви. Тимчасом треба було йому здобути Полтаву, яку Петро І. зробив був основою своїх воєнних ділань. Полтава була укріпленим магазином воєнних засобів московської армії. Колиби Карло її здобув, отворивби собі дорогу до Москви, а бодай мігби серед достатку всіх засобів очікувати запасних військ, яких надіявся зі Швеції, Лівонії, Поморя і Польщі. Томуто він спішився як найскорше обложити і здобути Полтаву. Мазепа, що мав зносини з населенням міста, впевняв Карла, що він внедовзі здобуде місто. Надія віджівала в армії; жовніри вважали здобуття Полтави закінченням усіх своїх мук і трудів.

Карло спостеріг на самім початку облоги, що він научив своїх ворогів воєнної штуки. Князеві Меншікову вдалося мимо пильної уваги Шведів, вкинути підмогу до міста так, що залога зросла тим чином до 5000 людий.

Шведи робили наступи, часами успішні. Тимчасом наближався цар із 70.000 войовників. Карло вибрався сам 27. червня, в день своїх уродин, на розвіди і побив одну з Петрових частин. Та як вертав до табору, дістав крісову кулю в пяту. На його лиці не замі-

тили ні найменшої зміни ні знаку, що він ранений: він дальше давав прикази й оставав ще на кони майже 6 годин. Один з його служачих, побачивши, що ціла долішна частина чобота короля є в крови, побіг за лікарями. Біль короля зробився так докучливий, що треба було зняти його з коня і занести до шатра. Лікарі, оглянувши рану, заявили, що прийдеться втинати ногу. Пригноблення в армії на ту вість було страшне. Та один лікар, Найман, справнійший і відважнійший від инших, заявив, що мігби королеви виратувати ногу, але треба зробити глибокі врізи. »Тож зараз беріться до роботи, сказав король, крайте сміло, не бійтеся нічого!« І сам тримав свою ногу обома руками, дивлячися на краяння, неначеби ту операцію роблено на кім другім.

Саме тоді, як йому роблено перевязку, він зарядив наступ на другий день рано, та ледви видав той приказ, як донесено, що ціла ворожа армія суне на нього. Тоді треба було змінити плян. Карло, ранений і неспосібний ділати, знайшовся між Дніпром, а рікою Ворсклою, що над нею лежить Полтава, на степу, без воєнної підстави, без амуніції, супроти армії, яка йому відтинала відворот і засоби живности. У тій крайности дав приказ в ночі з 7. на 8. липня польному маршалкови Ренскєльдови всьо зарядити, щоби вдарити на царя другого дня рано.

(Докінчення буде)

В. Лімниченко

Перед сповіддю

СПОВІДАЛЬНІ, таємні слова
Захлипано в грудях тремтять —
Херувимна трівога!..
Простовільні дихання на душу летять
Від безмежів, від Бога!

Прошибнув метеор розікритість душі —
Невидальним пером хтось закони писав,
Над життя хтось прилинув!
Хтось у темнощах світло кресав —
Жаль родився... гріх гинув!

Й потекло джерело незатриманих скарг,
І розсипався кремінь душі, наче прах,
Розпався на части!
...Непохитний! Прости!
і тримай на ногах,
Не дай мені впасти!

О. М. ф. Бремшайд

У весну життя

(6. лист до молодого Приятеля)

У ПЕРСЬКОМУ місті Армі жив серед магометан зайшлий із далеких сторін католик враз зі своєю семєю. Він вступив на службу перського короля Фет-Ані-Шаха та в обороні його держави судилося йому полягти на полі боротьби геройською смертю. Полишив по собі 3 синів, а між ними Сукана незвичайно вірного сина кат. Церкви. Цей то молодець, маючи ледви 17 літ, визначився так дуже хоробрістю й иншими мужеськими прикметами характеру, що вскорі зискав собі любов короля. Король висловив бажання, щоби молодець став магометанцем, почав намовляти, а далі й напирати на нього, щоби змінив віру, обіцюючи йому за те раз на все королівську прихильність. Щож на те Сукан? Спокійно й скромно, але рішучо та неустрашимо промовив: „Мій володарю і пане! Життя своє віддав за тебе мій любий батько — і я готов це вчинити, якщо треба буде цього. Але коли ти жадаєш, щоб я зрадив свою віру, то візьми радше меч і зрубай мене ним: радше смерть, аніж зрада своєї Церкви!" Король прямо остовпів на таку великодушну відповідь, і в нагороду за цю заяву вірности ще й призначив Сукана на висше становище.

Так, як цей благородний і хоробрий молодець, так і Ти, мій дорогий Приятелю, дорожи й люби свою св. кат. Церкву. Бо вона заслугує на це:

1 Вона то є тією інституцією, що наділює нас чудодійною божескою силою. Знана Тобі подібна боротьба молоденького Давида з Ґоліятом. Ґоліят був справжнім великаном, і зростом і силою. Зростом перевисшав він значно всіх Филистимів; узброєний був у крицевий шелом на голові, панцир із металової луски на грудях, крицеві наголінники на ногах; плечі забезпечені були металевим щитом, а рука узброєна в спису, руків'я якої було завгрубшки вальця ткацького варстату; до того від найраншої молодости заправлений у воєнній штуці, влявся він хоробрим воїном, а то й страхом усіх противників. Проти нього то стає ніжний молодець Давид, що досі пас тільки спокійні череди свойого батька. Стає без панцира і списи, через плечі перевішена тільки звичайна пастуша торба з пятьма малими ріняками із дна потока, а в руці легка праща. Побачивши його у такій зброї, розсміявся голосно Ґоліят та почав глузувати: „Хиба я пес, що ти йдеш на мене з ціпком? Ходи но сюди; віддам я зараз тіло твоє небесним птахам та земним звірятам" (I. кн. Самуіл. 17 43.) Так гордо й насмішливо мовив великан, а через кілька хвилин лежав уже на землі, у передсмертному харчінню, окований слабосилим і безоружним Давидом. Була це світла побіда, побіда, із якої ясно прозирає чудодійна опіка всемогучого Бога.

Але чи не є ще більшим чудом оця побіда, шо її віднесла вже так часто Церква над своїми противниками? Або чи не надто наглядною й очевидною є Божа опіка над нею, опіка, якою заєдно тішилась вона серед найтяжших хвиль свойого життя? Ось бачимо її молоденькою — слабосилою й безоружною серед студеного поганського світа, а вже підходить до неї великан із добутим острим мечем; та не на те підходить, щоби може боронити її ним, а на те, щоб його втопити в її крови. Переслідування Церкви змагаються чимраз дуще, а потоки христіянської крови пливуть чимраз обильнійше. Міліони людий гинуть серед найтяжчих мук; римський орел здіймає проти молоденької Церкви такий сильний і страшний крик божевілля, що його чують по всіх частинах світа. Освіта й неокресаність, сила й хитрощі, гострий меч і затроєне перо, престіл володаря і катедра професора, військо і жреці — пекло й світ — все те подає собі руку до боротьби з Церквою.

Через 10 довгих, кровавих і жорстоких періодів переслідувань стараються могутні римські володарі світа всякими можливими способами знищити та стерти її з лиця землі. А в усіх оцих переслідуваннях стоїть вона сама, без ніякої земної помочі; не має війська, як пішлоб за неї в бій, ніяких союзників — володарів, які помоглиб їй; ніякої иншої зброї, як тільки сльози й стогін, терпеливість і молитву, слабосильність та неславу, рани і кров! Чи ж не мусить улягти перемозі оця то вбога, слабосила Церква? Чи ж не мусить вона впасти вповні переможена у стіп великанської могутности римських володарів світа? По людськи думаючи, то годі було сподіватися чогось иншого, крім того: могутні, жорстокі гнобителі були теж того переконання, що напевно і всеціло осягнули вже свою мету. Так думав і цісар Діоклєтіян; здавалося йому, що вже завдав Церкві цілковите пораження. Пяний своєю побідою велів він вибити монету зі своїм погруддям та іменем на одній стороні, а з написом: „після знищення христіянства“ на другій. Всюди співано вже глумливі пісні на мнимо вбиту Церкву; поганський світ розпливався прямо в радощах і вдвіллю... Але й цим разом, як то часто і передше бувало, оця пісня побіди була тільки марним обманом. Мнимо мертва Церква почала вже кілька літ опісля свій тріюмфальний похід по римській імперії та цілій землі. Діоклєтіян жив іще тоді, та проходжувався у свойому городі в Салюні, як папа Сильвестер вийшов із катакомб на світло для, коли цісар Константин публично проголосив христіянську віру як державну релігію.

Подібне діялось на протязі майже всіх століть; останні десятиліття бачили теж непереможну силу й могутність Церкви. Була це хвиля, де помимо шалених зусиль ворожих Церкві чинників, сильних і хитрих ворогів її, тим сильнійший та тіснійший узол єдности злучив народ, духовенство, епископів і папу; була це хвиля, де всуперіч усяким старанням, щоби католиків спроневірити своїй Церкві, те вірне

привязання до неї непомірно зросло, а повага римського престола піднеслася.

Оця то саме життєва сила Церкви в усіх небезпеках і гоненнях її, є чудесною, Божою. Що творять люди — те проминає; основані ними школи вдержуються рідко коли через 2—3 століття, хочби й як знатні люди були їх творцями; будовані ними палати ушкоджує й нищить протягом часу буря й дощ; і поставлені володарями престоли дупляв ють з часом і розлітаються в кусні, а й найсильнійші держави, величезним накладом труду побудовані розпадаються й роздроблюються... Все проминає, все старіється, все слабне й гине, одна тільки Церква стоїть непорушна, тільки вона не хитається! І коли все навкруги неї розсипається в руїну, то вона, спокійна, сильна й непобіджена, глядить повна надії в майбутність, посеред усіх оцих завірюх, які скаженіють над її головою.

2) Наша св. Церква є теж інституцією, з якої спливає обильна струя благословення на ціле людство.

Якою то благодаттю являється нам те сонце, що розливає своє солодке проміння по всіх усюдах. Під його животворним впливом зеленіє — радіє вся природа: йому завдячує весна величню красу піль і лук, і осінь життєдайні свої плоди. Хробак у поросі й орел у небосяжній блакиті, мала квітка на березі ручаю й дуб у лісі — все жиє тією благодаттю, що її розсипає у цілій повноті сонце.

Подібне є відношення Церкви до людства. Церква — то духове сонце, яке все й усюди роздавало і дотепер роздає обильно благословення. Дитя й старець, жінка й мужчина, пан і слуга, володар і підданий, богатир і нуждар, держава й родина — всі люди й усі установи людської суспільности зобовязані до глибокої вдячности супроти Церкви за всі ті численні й великі добродійства, що ними обдарила вона людство, під оглядом самих тільки земних справ. Бо чиж не Церква була тією, що заєдно вела завзяту, святу боротьбу проти пристрастий, які стільки лиха накоїли людям!? Чиж не вона то, своєю наукою про єдинство, нерозривність і гідність тайни подружжа, віддала назад родині страчену через поганство трівкість, мир і святість і тим чином зробила її осідком чесноти та благословення, радости та щастя? Чи не вона то поклала на серце пануючих і зверхників обовязок по батьківськи поводитись із підданими та совісно, з любовю сповняти свій важний уряд, памятаючи, що колись мусітимуть зложити рахунок Найвищому Судді? І чи не вона то поправила положення тих убогих, по звірськи трактованих невільників, увільнюючи їх із кайдан? тай чи не вона то покликала до життя безліч добродійних інституцій? Так! історія Церкви — то історія милосердя! Бо й справді, не було ще ніколи на землі ні одного такого пануючого престола, від якого дізналоби людство стільки добра, що від папського престола, і ні одної інституції, яка ділалаби на людство так могуче, так сильно, так цілюче, як св. Церква. Історія свідком, що чим більше їй відданий, ішов

якийсь нарід за голосом її науки, тим більше запевнений був його справжній добробут, а коли він гордо відвернувся від неї, відтягнувся зпід її впливу, тим певнійшу готовив собі загладу.

3. Оця то Церква, яка з усіх переслідувань вийшла з лавровим вінцем побіди, виказавши тільки життєвої сили, і яка наділила суспільне життя так великими добродійствами — вона то відноситься до Тебе, християнський молодче, не як чужа Тобі, холодна й байдужа мачуха, вона являється Твоєю найлучшою матірю, рідною ненькою, що огортає Тебе сердешною любовю та старанністю. І за те саме, що вона наділює Тебе життям ласки й чесноти, обовязаний Ти су роти неї до найбільшої вдячности.

Як тільки побачив Ти світ, вже Церква появилася біля Тебе: на Твойому чолі поклала знак св. Хреста, душу Твою очистила Христовою Кровю з плями Адамового гріха у св. Хрещенні, даючи Тобі через цю Тайну душевне життя освячаючої ласки: як тільки поя илось у Тобі сяйво розуму, вже Твою душу наситила вона спасенною наукою, привела Тебе до пізнання Б га та защепила в Твоє серце любов до Ісуса; із ясніючим від радости лицем, повела вона Тебе опісля святочно й торжественно до Господнього прес ола і подала Тобі Ангельський Хліб Пресв. Евхаристії, щоби скріпити тим чином унутрішне життя ласки у Твоїй д ші. А щоби зміцнити Твою душу на час майбутньої боротьби з покусами, на час, коли матимеш вистуити на арену повного небезпек світа, уділила вона Тобі Миропомазання, засилаючи рівночасно й мольби, щоби св. Дух подав Тобі ласку, вірно заховати Христову віру і совісно сповняти її приписи. Колиж Ти опісля всетаки може охляв на силах і не вдержався супроти многих покус і небезпек життя, тоді знов духова Твоя мати, св. Церква була тією, що піддвигнула Тебе з тяжкого упадку, із Богом поєднала в Тайні Покути, і додала внутрішної сили й ласки до нової, більше щасливої боротьби з гріхом. Так вона заєдно чинить у своїй незмірималій божеській доброті й ласкавости, як т льки звернеться до неї скрушене серце грішника за поміччу. Коли відтак схочеш може п дружитись, то і тоді вона, ця добра мати, бере щиру участь у Твойому щастю: веде Тебе до престола, дарить ласками Тайни Подружжа, заносячи молитви до Всевишнього, щоби Він Тебе, Твою подругу і цілу Твою родину благословив і хоронив від нещастя.

Та особлившою опікою огортає мати свою дитину в часі її недуги або смерти. Так робить і наша св. Церква; у тій то саме, так дуже поважній хвилі, коли безсильною вже являється всяка людська мудрість і сила, коли людина так дуже потребує помочі, а ніхто не може подати її, одинока Церква може тоді помогти і помагає радо; вона тод посилає Тобі священника, немов милосерного Самарянина й Ангела-Хоронителя, і він то святим Напуттям скріпляє Тебе до рішаючої боротьби, а через Тайну Оливи очищує твою душу з останків гріха, щоби Ти міг яв тись перед Суддею з довірям і певністю; рівночасно, коли Ти на смертній

постелі, заносить вона ревні молитви до триєдиного Бога, вмоляючи для Тебе ласки й милосердя.

Також і після смерти не опускає Тебе Церква; вона товаришить Тобі на кладовище, благословить і посвячує могилу, прощає Тебе останнім словом і на місци Твойого вічного спочинку засаджує Хрест, знамя майбутнього славного Твойого воскресення. А коли опісля й усі родичі та знакомі забудуть за Тебе, і ніхто на світі ні словом не згадає, то й тоді не забуде за Тебе Церква; що дня при св. Службі Божій молитиськме за Тебе „Помяни Господи Твоїх слуг, які через життє своє йшли і вічним сном супокою заснули під знаменем Христа.«

Чи Церква не є тому найлучшою, найвірнійшою та найбільш люблячою матірю? Чи такій матері не моглиби ми радо й охоче віддати послух і глибоке поважання? Чи воля її не повинна бути нашою волею, радощі її нашими, біль її нашим болем? Чи кожде волоконце нашого серця не малоби бути віддане її любові? Тому рішучо постанови собі: „Хочу вірно і невстрашимо належати до своєї Церкви, дочки Неба, аж до до останньої хвилі життя. Враз із св. Терезою хочу все мовити: „Дякую Тобі, Боже, передовсім за ласку, що я є дитиною Твоєї Церкви".

З німецького *П. Дзедзик*

Таємничий корабель

(Із хроніки революції)

БІЛЬШ загадкового випадку з часів революції, як таємнича пригода з українським кораблем »Чорномор« важко собі й уявити. Загадковість цього корабля стільки дивовижна, що й ще досі ніхто не пробував її розгадувати. Як би це сталося десь на безмежних просторах якогось океану, так напевне всяково можна булоб гадати, але те, що сталося це всього лише на Чорнім морі, обезсилює кождий здогад і робить його не менш неймовірним, як давня казка про летючого Голяндця.

Все, що до цеї пригоди, складене мною на підставі оповідань цілком поважних осіб, що свого часу стояли близько до морського міністерства Української Держави й мали безпосередні справи з портовою владою Одеси.

Отже, 5. травня 1918 р. німецький торпедник »Фатерлянд«, що йшов під командою капітана Дреслєра, стрінувся з кораблем, який робив таке враження, ніби то ним ніхто не кермує. Коли ж він не змінив своєї ходи навіть тоді, як »Фатерлянд« аж двічі подав йому відповідне гасло, тоді помічник капітана, Гофман, сів із двома матросами в човен і поїхав, щоби придивитися близше.

Виявилося, що це був український корабель »Чорномор«, який ішов із Царгороду до Одеси з вантажем турецького тютюну і на якому не знайдено ні одної людини. Зовні корабель виглядав цілком добре, хоч його вітрила здавалися безладними. Приглядаючися уважнійше, не знайшли ніяких ознак, що свідчили би про якесь нещастя, або наглу втечу.

Це, звичайно, не могло не зацікавити капітана Дреслєра і він, не зважаючи на те, що мав усього лише шість осіб обслуги, вирішив, щоби його помічник і два матроси остались на покинутому кораблі і, як мога скорше, провадили його до Одеси, куди йшов і »Фатерлянд«.

Після прибуття до Одеси, негайно звідомлено морське міністерство, яке так же негайно наказало портовій владі перевести пильне слідство, з огляду на що був візваний до праці досвідчений водолаз, уваги якого не могли бути зайві. Оглядаючи корабель, крім тютюну, знайшли ще декілька скринь т. зв. »американських« ручних бомб, які знаходилися у повнім порядку. Дно, мідяна обшивка й верхні частини корабля були без усяких ушкоджень і ніщо не говорило про те, щоби корабель змагався з якоюсь морською негодою.

Пильний огляд унутрішніх помешкань корабля виказав, що про-якуб-то не було морську негоду не могло бути й мови, бо скриньки матросів, у яких лежала їх одежа, були цілком сухі, а декілька бритов були чисті, без найменших ознак заіржавлення.

Поміст корабля, який був зроблений із тонких дощок, не мав ніяких слідів боротьби.

В кабіні капітана знайдено багато дрібних річий домашнього вжитку, а в тім ріжну одіж, золотий годинник, та ще пару дорогоцінних перстенів.

Однак було знайдено одну річ, яка свідчила про можливість чогось надзвичайного: це звичайний штилєт, на якому були якісь руді плями, що нагадували собою засохлу кров. Такі-ж самі плями зауважено на одному вітрилі, що спонукало слідчу комісію зарядити уважну аналізу, яка заперечила це. Потім ще якийсь час довго зупинялися над якимись дивними надрізами на краях помосту, що здавалися ніби то були зроблені якимсь гострим знарядям, а поза тим не мало ще дивувала всіх відсутність корабельних паперів та хронометра.

Тут варто завважити, що ні один із оповідачів нічогісінько не згадує про човни, на що саме не звернула уваги й слідча комісія.

Останнє помічення, яке було знайдено в корабельній книзі, мало дату 1. травня, коли корабель знаходився другий день у дорозі. Корабельні помічення на звичайнім листку сірого паперу були доведені до 8. години ранку слідуючого дня. З цього всього можна було догадуватися, що позбавлений кермуючої руки корабель мало-що посунувся в напрямі

Одеси, а протягом чотирох днів гойдався собі на всі боки, заки не стрінувся з »Фатерляндом«.

Офіційні засоби розгадання цеї загадки-дива не дали нічого, крім здогадів, які з початку опиралися на можливости якоїсь кривавої драми, а потім — на можливости якоїсь дивної морської пригоди. Але-ж, як аналіза рудих плям заперечила найменшу присутність людської крови, так експертиза надрізів на помості установила, що вони були зроблені дошками, які пізнійше, коли корабель ішов уже »сам собою«, повільно зсунулися в море.

Після того багато ще говорилося всякої всячини про те, чому саме капітан Литвиненко, як довідалися з корабельної книги, залишив так свій корабель, що не зоставив на ньому навіть одної людини?...

Говорячи, одні гадали про можливість якогось бунту залоги, другі думали знову про можливість нападу одного із »червоних» кораблів, що купчилися в районі Севастополя, а треті догадувалися про можливість зради в лоні якоїсь таємної орґанізації українських республиканців, при чому вказували на знайдені бомби.

Так, чи инакше, але коли корабель мав свою назву й навіть віз закуплений крам, так значить, мусів мати свого господаря, якого й зачали шукати.

Портова влада Одеси видрукувала й розіслала по редакціях урядових часописів спеціяльний обіжник, у якому просила всіх зацікавлених брати на увагу все, що тільки зможе допомогти знайти власника цього корабля, від чого у більшій мірі залежало зясування цілої справи з її таємницею.

Однак, на жаль, у той час усе було захоплене справою мирних переговорів із російською Радянською Республикою, і тому ні один часопис не подав того обіжника так, як належалося, через що саме, замість вияснення, сталося затемнення...

Згодом уже, знайомий мені урядовець морського міністерства казав якось, що то навіть добре, що так сталося, бо після одержаних із Одеси вісток, таємничий корабель нагло кудись зник і то так несподівано, що його ще не встигли навіть вивантажити...

Спроби знайти власника корабля, як рівнож спроби відшукати родичів його капітана, якого, до речі буде сказати, ніхто ніде не знав, скінчилися тільки спробами, які витворили безліч здогадів, що стали тепер леґендами. —

Одна така леґенда говорить, що такого корабля ще не було, але що він обовязково буде, як тільки повстане Соборна Українська Держава, а до того-ж часу зявлятиметься всім чужим кораблям, які заходитимуть до Чорного моря й віщуватиме їм скору загибіль... *П.*

Вальгаев

Зерно гірчиці

Коли матимете віру як зерно гірчиці і скажете сій горі: Перейди звідси туди, і перейде, і нічого неможливого не буде для вас. (Мт. 17, 20).

ПОВСТАННЯ. Поквапна, хвиляста стрілянина. Мстивий, страхітливий гук. Тріскітня кулеметів та приглушені удари гарматніх розривів.

Гуде по коридорі тяжкий стук; чуть ломляться двері вязниці.

... Скорійше, скорійше!.. На волю, за кордон...

Засипляю в мріях. Не відчуваю вже вогкости зимної стінки свого казамата, не чую так добре знаного тут повітря....

— Ту-тук. Тук-тук-тук.

Мабуть з гори... Хто там?.. З пятої?.. що?.. повели сьогодні?. без річий?.. вже не вернулися?.. постріляли?.. сімох — о, Боже!.

Минув сон. Важким камінням ляг сум на душу. Силкуюся загіпнотизувати себе... уявляю собі своє звільнення, рисую картини волі... ні, нічого не виходить. В темряві казамата миготить перед очима лискуча цифра:

»Сім!«..

— — — — — — — — — — — — — —

Нема сили терпіти. Давно вже приготовив мотузок із ріжних ганчірок. Обережно підіймаюсь. Прислухуюсь. Тільки дихання сплячих, хтось бурмоче, дряпає тіло у сні. Вже не думаю над тим, що бажаю зробити; одна думка заволоділа моїм мозком. І бється вона в голові, мов той годинник: »нема сили!.. нема сили... терпіти!« Вартового не чути: мабуть спить. Тихо закладаю мотузок за залізко очка. От тепер тільки просунути голову та відкинути ноги на бік... ет, поховзнувся!..

Засвітився сірничок в куті біля стінки. Запалив хтось папіроску. Притиснувся я щільно до дверий; всеж зауважили. Встав офіцир і підійшов до мене.

— Так... Ото вже дурниця! Киньте, будьтеж мужчиною. Ще завсіди зумієте покінчити так. А може, хто знає? Може закінчиться все добре. Вірте, мій рідний!.. Коли маєте віри хоч на зерно гірчиці...

Він тихо, ласкаво провів мене до мого тапчана і сів біля мене. Колюче, істеричне ридання розривало мені груди. Горлянка моя, здавалось, була нашпилена голками. В кінці прийшли сльози і я заплакав, мов покарана даремно дитинка... Офіцир ласкаво гладив по голові:

— Плачте, мій рідний!... Вам потрібно виплакатись. Тоді все мине. І в мене бувають хвилини гіркого зневіря — хто знає, може й вам колись доведеться утримати мене від непоправного кроку...

Сірими скалками тягнуться дні і ночі.

Єпископ звернув увагу на мій стан і почав просиджувати біля мене цілими днями: читав голосно Євангеліє. Мені соромно: є багато місць, котрих я ніколи не читав. Коли єпископ примічував мою втому, закривав він книжку і заводив розмову про що инше. Вже два тижні він був із нами. Цей час здався мені роком і здавалося, що і я знайомий з єпископом також уже давно. Під його впливом часами я молився Богу, по дитячому молився, вірив в Його чудесне Провидіння і на деякий час ставало мені лекше. Та часами, під тяжкими ударами критики, колихалася моя віра. Мене охоплювала якась дика ненависть до Нього. Тоді хотілося мені вити, мов тій затурканій звірині, хотілося бити об мур головою.

— Все в руках Божих... — казав єпископ і глибока віра світилася з його сивих очий. — Май надію, терпи, а головно не нарікай. Не хули. Бог милосерний, Бог всемогучий. Кажуть — нема тепер чуда. Маловірні тепер стали люди. А я, служитель Бога Живого, кажу тобі: робить Бог і тепер чудеса, та ми не бажаємо їх тепер бачити. Ми пояснюємо все випадком, обставинами — тільки не впливом Його.

В коридорі почувся брязкіт ключів та декілька пар окованих чобіт затуркотіло по камяній долівці. Камера замовкла — прислухалася. Кроки в цей час віщували щось надзвичайне.

Дзвін ключів застановився перед нашими дверима, тут же замовкли і кроки. Відкривають двері, заскреготав величезний заржавілий замок і заскрипіли двері на столітніх завісах. Війшла трійка жовнірів.

— Тут — усі... мовив один.

— Збирайтеся. Без річий. Виходити — по два в порядок. Ну?! Просить ще треба?..

— Куди? — спитав єпископ, спокійно вдивлюючись у чоловічки червоноармійця, що був узброєний від голови до ніг. Той не витримав світлого погляду, завертівся, наче на пів роздавлений червак, але відповів, роблячи нахабний вираз:

— На земляні роботи...

Зловіще покотився нахабний регіт другого:

— І завсіди скаже...

Торкнуло мозок підозріння. Кінець! На хвилю захопило дихання й нервова дрож прошибла все тіло. Та я зробив надлюдське зусилля і твердійше став на ногах. Щось то наказувало мені вмерти гарно, зустрінути смерть лицем в лице. Знову почув я себе офіцером, обовязаним заховати спокій перед лицем смерти. Та чи зумію тільки?...

Зирнув з боку на єпископа. Ця людина все знала, вона бачила, що настають останні часи. Мертва блідість вкрила обличча і якась торжественність відбилася на цілій його поста-

ті. Довга сива борода надавала йому подібности до мучеників перших віків. Задивившись на нього, на хвилю я забув навіть про себе. Так, він вірив у свою правоту, вірив у Бога, в нагороду за чисте життя — і був спокійний. Для нього кінчилися тимчасові страждання, починалося повне блаженства життя безконечне. А для мене?.. нічого цього не буде для мене: ні раю, ні аду — нічого. Бож я в ніщо не вірив, сумніви мав до всього. Вийшли за ворота вязниці. Там ждали на нас тягарові авта з полотняними верхами.

— Голови до низу!.. Кому кажуть... — визвірився червоноармієць, додаючи до наказу лайку. — Не піднімати голов!..

Глухо спадали удари рушниць на спини, голови і відбивали тяжкі стогни. Таким чином загнали всіх до авта. Крім нас шістьох із третьої камери, було в автах ще щось зі сорок людий — мужчин і жінок. Жінки з божевільними очима, з покривленими обличчами, скорше фурії, а не женщини — ломили пальці, хваталися за руки, плечі мужчин, кричали про свою неповинність, про дітий, стогнали, вили, аж поки швидкий, вправний удар рушниці не відбивав духа з худих, синіх, тільки драптям прикритих, тіл. Мужчини мовчали. Без думки дивилися вперед широко відкритими очима, які часом були налиті кровю. Губи ж епископа колихалися — він читав молитву. Слів не було чути, — шум мотора приглушував голос.

Звернули з гостинця, поїхали по мягкій полевій дорозі. Звернули ще раз на бік і застановилися над ріденьким гайочком. Знов рушницями зігнали всіх з авт. Зпід сиджень шоферів повитягали лопати та роздали мужчинам. На всіх не стало.

— Ну, не біда... мовив червоноармієць, мрійно слідкуючи за летом ластівочки, що прорізувала блакить неба. — В дві черзі...

Показали місця і наказали рити одну довгу, спільну могилу. Народній учитель, що сидів разом зі мною в третій камері, зрозумів нарешті все. З глухими риданнями кинувся до ніг червоноармійця, обняв брудні чоботи, вимолюючи собі пощаду. Лице його викривлене страхом смерти, то нахилялося з мольбою до чобіт, то піднімалося, бажаючи побачити хоч тінь надії в грубому обличчу жовніра. Червоноармієць тихо звільнив одну ногу, розмахнувся і вдарив зі всієї сили вчителя в обличча. Відійшов безжурно посвистуючи.

Сива жінка з диким криком, з лайками й проклонами, бризкаючи слиною, кинулась до хлопчика-шофера. Як змія впилась викривленими пальцями в шию. Жовніри схопили старушку за руки і витягаючи їх зі суставів потягнули за авто.

Ми перестанули копати і стояли з лопатами в руках.

— Ну, чого не бачили?... Копати... гаркнув червоноармієць, скидаючи рушницю на руку.

За автом відвели старушку з десять кроків на бік.

— Роздягайся. Ти... живо!!!

— На чорта тобі це дрантя... зневажливо скривився другий. — Уся ціна сто карбованців...

— Й правда. Ну — втікай, втікай, сволоч. Ну?!!

Женщина непорушно стояла на місці, не розуміючи, про що йде річ. Жовняр підійшов до неї і злегка вколов її в бік. Стара безпорадно крикнула і кинулися втікати, по дурному розмахуючи руками. Жовніри приложили рушниці до щок.

— Тах — тах — тах — тах — тах —

Женщина пристанула, зробила ще два-три хиткі кроки і повалилася обличчам на землю.

— Семакін, глянь!.. Як жива — копни в живіт!..

Семакін нахилився і пішов.

— — — — — — — — — — — — —

Де Бог твій, служителю Всемогучого Бога?.. — гукнув я в істеричному нападі божевіллю, стоючи роздягнений на краю виритої могили. — Де Бог твій!.. Чому не робить Він чуда?.. Чому лискавкою з неба не зітре в порох цих вампірів, цих звірів в обличчу людському?.. Де Він?.. Хиба Він, що присутний повсюди, не бачить цього глуму над Собою?.. Не бачить глуму над правдою, законами, справедливістю?... Хиба не бачить Він нещасливу нашу землю і може втік з цієї країни могил та закрівавленого заліза...

— Ти, що казав мені так часто про чудо, про велич, про всемогутність Його, — відповідай! Відповідай мені, старий брехуне!.. Що ж ти мовчиш тепер?...

Епископ звернувся до мене і бездонні сиві очі його глянули до мене в душу. Припинилися колихаючіся молитвою уста.

— Мовчи. Не хули. Ти бажаєш вложити руку в рани Господа Твого, — маловіре?.. Хай буде. Слухай, що скажу я тобі: Ти не будеш убитий... І будеш довго жити, поки не відкупиш свого гріха. Мене ж, грішного і недостойного, прости: я йду туди...

Шарахнув позаду недоладний гук. Заблискотіли іскорки в голові і все потягла тьма.

— — — — — — — — — — — — —

Як це було?... прокинувся я в селянському хліві і зрозумів, задихуючися з радощів, що я живий. Мене тяжко раненого в плече та в шию, привіз до себе ніччу мужик. Заблукавши ніччу, проїздив він кілька кроків від нашої могили; червоноармійці не турбувалися її засипати. Почув стогін. Спершу перелякався на смерть, далі порішив поглянути, що там є. Майже місяць пролежав я без памяти. Селянин ховав мене в соломі, боючись большевиків.

— — — — — — — — — — — — —

Колиб ви мали віру як зерно гірчиці, гора перейшла би з місця.

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО Й ОРҐАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ

Галичина — Львів. З кінцем минулого академічного року відбулися треті загальні збори „Профоруса", які винесли важну резолюцію про знесення бойкоту польських державних високих шкіл. Тим самим укр. студенство зійшло з дотеперішнього шляху боротьби за свій університет на терені власного університету, усунувши одиноку перешкоду, що до цього часу формально ще існувала, і масово стало вписуватися на польський університет у Львові

Університетські власти зарядили »numerus clausus« на всіх факультетах і більше як половину подань Українців відкинули. Вписи зі сторони українського студентства відбулися зовсім незорганізовано, тому й не переведено статистики неприйнятих студентів. Темною стороною вписів, це дуже велике число »русинів« на вписових картах. Чи український студент ще не здає собі з цього справи, що не годиться торгувати національною честю навіть найбільше заслуженим для нації героям?

Число новопринятих студентів Українців на ріжних факультетах представляється менш більш у слідуючих цифрах:

на лікарському в.	около	20
„ матем.-прир. в.	„	45
„ правничому	„	120
„ фільософічному	„	250
Разом	около	435

Число новопринятих студентів дорівнює менш більш числу укр. студентів давніще вписаних так, що всіх Українців на польському львівському університеті буде около 900.

Українська Христіянська Орґанізація серед студентства. З ініціятиви Орґанізаційного комітету У. Х. О. відбулися дня 6 грудня м. р. інформаційні сходини про потребу й цілі христіянської орґанізації. Приявних було 14 студентів з усіх високих шкіл у Львові. Реферат виголосив голова Орґ. Ком. У. Х. О., вказуючи, що головною ціллю орґанізації це оборона і поширювання ідеольоґічної платформи католицької церкви серед нашого громадянства. Орґанізація не є політичною партією і не боронить своїм членам приналежности до найріжнійших уґруповань партійних, котрі прінціпіяльно не протиставляться христіянській вірі і церкві.

В дискусії висловлювалися присутні студенти за конечністю створення студентської ґрупи У. Х. О. і рішили повести відповідну пропаґанду на високих школах. З кінцем січня маються відбути конституючі збори христіянського студентства. — S.

Відень. *Зі звіту »Українського Академічного Т-ва Січ у Відні.«*

У Відні студіювало до кінця попереднього шкільного року коло 160 студентів — Українців. З того належало до нашого Т-ва 142 студентів (в тім числі 19 студен-

ток). Покінчило студії минулого шкільного року 23 членів »Січи«, осягнувши дипльоми або академічний степень. З початком цього шк. року багато членів було змушених через пашпортові труднощі, та з тої причини, що не отримали відрочення від військової служби, залишитися в краю та записатися на тамошні високі школи. Хоча вписи на високих школах у Відні скінчилися, не зголосився до «Січі« ні один новий член. Через це стан членів дуже змалів так, що правнича секція вже зліквідована, а секція експортівців стоїть перед розвязанням. Вже в послідним семестрі передала секція ветеринарії, з огляду на брак членів свої печатки до архіву »Січі«. Стан членів спадає пропорціонально вже від чотирох років, а саме: було в 1921-22 417 — членів, в 1922-23 — 327 членів, а в 1924-25 — 142 членів. »Січ« наближається щораз більше до передвоєнного стану.

Чернівці. *Т-во »Запороже« і »Жіноча Громада«* влаштували дня 14. IX. 1925 діточе представлення (за дозволом поліції). Румунські шкільні інспектори при відспіванню »Боже великий єдиний« не встали з місця. Коли відпоручники Комітету зажадали від них встати, або опустити салю, вмішалася поліція. Це примусило інспекторів — Румунів опустити представлення. Але ці інспектори жорстоко пімстилися за це. Вони зараз же викинули зі шкіл всі діти, які брали участь у представленню та зробили донос на Комітет до сіґуранци (охрани). Так „толєрується“ культурну працю серед укр. молоді на Буковині.

Чернівці. *Товариство »Українська Школа«.*

Розпочало воно свою діяльність перед 37 роками. Спорий шмат часу, а ціль, до якої добивається товариство, ще далеко не осягнена. Та серед нинішних обставин на Буковині ледви чи й дібється колись це Т-во до своєї ціли. Чимала частина української інтеліґенції зрумунізувалася — одні ради хліба, инші знову задля инших користий, а є й такі, що таки так собі, мабуть із нерозуму. Щирих робітників мало, хиба тільки ще відради й надії, що селянство держиться своєї нації й рідньої мови.

Невідрадні часи переживає наш народ на Буковині — гірко й згадати. До р. 1914 Т-во працювало як найкраще, бо стояло все й усюди на сторожі свого народнього й середнього шкільництва, бо й тоді загрожувала нашу рідну школу страшна неволя ріжних ворогів, трохи що не по цілім краю. Підчас війни виявило Т-во слабоньку працю, бо майже всі виділові Т-ва служили при війську та й шкільництво майже не істнувало з причини безнастанних інвазій.

До р. 1914, а ще й коротенький час по році 1918, цебто по прилученню Буковини до королівства Румунії, мало Т-во свої філії по повітах, а саме філії: вашківську, вижницьку, заставнецьку, кіцманецьку, кімполюнську, путилівську, серетську, станівську, сторожинецьку, сучавську, черновецьку замійську й мійську. Кожда з цих філій мала призначених референтів. Крім цього істнували при центральному Т-ві ще й ріжні секції, яким були повірені важ-

нійші праці дотичного рідного шкільництва. Найважнійшою була секція «Шкільний Фонд«, яка між иншим оподаткувала всю нашу інтеліґенцію й чималу кількість селянства. Перед війною заснувало Т во вчительску дівочу семінарію, яка одержала в р. 1912-13 право прилюдности. На початку 1919 всі філії завмерли зовсім і досі не виявляють ніякої діяльности. Причини цього зрозумілі, бо влада придушила на провінції, всякий український рух, загрожуючи всій інтеліґенції втратою посад і т. и. По упливі одного року розвязано українську дівочу семінарію. Т-во задержало її ще до р. 1923 у формі приватних семінарійних підготовляючих курсів. Та й їх незабаром розвязано.

Осталося саме центральне й тепер одиноке в своїм роді Т-во »Українська Школа« в Чернівцях. Вся праця обмежилася лише на Чернівці. Виділ звертає свою увагу на підотовлення нашої молоді до середніх шкіл. Цею справою займаються головно академічні товариства »Запороже« і »Чорноморе«. Успіхи похвальні. Секція »Шкільний Фонд« істнує й досі, а як відомо, головною ціллю Секції є збирання фондів для Т-ва. Одним із головних доходів є т. зв. національне оподаткування. Та й тут стрічається ріжні перепони зі сторони властий.

Т-во уряджує популярні виклади, які також приносять невеликий дохід.

Т во зі своїх фондів уділяє скромної підмоги вбогим укр. студентам та видає укр. шкільні книжки.

Дальша праця Т-ва »Українська Школа« обмежується й на будуче популярними відчитами, підготовлюючими до серед. шкіл курсами, видаванням популярних та укр. шкільних книжечок, хоч ця послідня праця майже зайва, бо не то, що вже своїх шкіл ми зовсім не маємо, але ще й української мови вже не вчать ніде, крім одної ґімназії в Чернівцях, де ще в деяких клясах полишено науку української мови. Перед війною було на Буковині своїх шкіл близько 230, а сьогодня нема ні одної. Народ домагається й жадає української школи, та дарма — головою муру не розібєш... Інтеліґенція здебільша отупіла, а народ — без проводу непорадний. *Чорноморець*

З ПЛАСТУ. Пластове свято у Станиславові.

21 червня 1925 в салі »Укр. Сокола« влаштували станиславівські пластові XI. і XII. куріні попис. Головною частиною свята — це посвята прапору XII. пласт. жін. куріня ім. кн. Романової. Перед вівтарем станув Впр. о. Др. Іван Фіголь. Серед тишини залунав Його голос. Очі всіх звернулися на прапор Держали його хрестні батьки. Повага хвилі настроїла всіх дивно святочно, поважно. Після посвяти прапору слідувало вбивання цвяшків та відчитання привітів. О. Др. Фіголь виголосив промову. Зараз почався попис. На особливу увагу заслугували вправи вінцями і булавками (XII. пл. кур.), пластовий танок, продукція мандоліновсї орхестри, піраміди (XI. пл. кур.), декл. пластунки п-ни Марії Поворозниківни. Гурток старших Пластунів виставив »Лісову пісню«. *Л.*

БІБЛІОТЕКА ... ІМ. ШЕВЧЕНКА

З КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ

Міжнародний конґрес католицької молоді.

На Інтернаціональнім Конґресі католицької молоді, який відбувся в Римі, дня 17. жовтня 1925 р. запала резолюція, яка вимагає, щоби *всі орґанізації молоді*, — що є основані для католицької акції, — *не брали ніякої участи в політиці*. Зате ці орґанізації повинні подати своїм членам *основне релиґійне образування, ввести їх у ряд суспільних питань* та приготовити до майбутньої горожанської діяльности. Вони, не засновуючи ніякої власної партії і не вступаючи до жадної з істнуючих партій, мають *із усіх сил обстоювати в приватнім життю за інтересами Церкви* та побо рювати всякі нові законодатні спроби, які противилисяб католицькій моралі та християнській культурі.

Т-во „Католицької Правди" в Ірляндії.

В Ірляндії істнує, так як і в Англії, католицький союз »Catholic Truth Society« (Товариство Католицької Правди). Товариство це обіймає ввесь край і від ряду літ займається виключно поширюванням брошур про католицькі правди та їх оборону, коротких життєписів святих, коротких релиґійних розправ і т. и.

В половині жовтня 1925. р. Товариство це, істнуюче вже 26 літ, скликало в Дебліні свої річні загальні збори. Небувалий досі здвиг народа на цих зборах є доказом, що католицьке життя Ірляндії, по її освободженню, находиться тепер у буйнім розцвіті і то завдяки „Товариству Католицької Правди«, яке також розвивається що раз краще та чим раз більше поширює круг своєї діяльности.

І. Конкурс „Поступу"

Хто найкраще знає нашу поезію?

Цей конкурс має на ціли виказати, хто з читачів »Поступу« знається добре на рідній поезії Треба іменно відгадати добре назвиська 10 українських авторів, з творів яких даємо короткі уривки. Умовини конкурсу: 1) Наведені уривки походять із творів нежиючих уже визначних українських письменників. Кождий уривок походить із твору иншого автора; уривки понумеровані порядк. числами від 1 — 10. 2) У відповіди треба подати тільки назвиско автора, що з його твору взятий уривок; назви твору не треба. При назвиську автора треба подати порядкове число оголошеного уривка (коли Ви прим думаєте, що уривок »обридла дневі суєта« взятий з твору Шевченка, то у відповіді напишете: »1. Т. Шевченко«); без подання цього числа при назвиську автора відповідь буде неважна. 3) Відповіди треба слати тільки почтою на адресу редакції »Поступу« (Львів, Домініканська 11/I.), найдальше до 30 марта 1926. Відповідь треба підписати якимсь видуманим назвиськом;

до відповіди треба залучити другу запечатану куверту з Вашим правдивим назвиськом і адресою в нутрі. На цю куверту треба наліпити »купон першого конкурсу«, витятий з »Поступу«, та написати на ній Ваш псевдонім. 4) Нагороди будуть признані за найкращі відповіди; щоб відповідь була допущена до льосування нагород, мусить бути в ній відгаданих добре бодай 5 назвиськ. 5) За влучну розвязку даємо 3 нагороди: I. Нагорода — 15 книжок вартости 22·20 золот. II. Нагорода — 12 книжок вартости 14·20 золот. III. Нагорода — 8 книжок вартости 13·20 золот.

1) Обридла дневі суєта людськая,
Спустився він спочити в темноті.
І нічка тихая, мов чарівниця тая
Прибралася у зорі золоті.

2) Сестро моя, лелієнько біла,
Скажи мені, де-ж ти ся поділа?
»В гаю, брате мій, в гаю,
Там в неволі пробуваю,
Все про тебе розмовоньку маю«.

3) Для гостий дорогих я віночки сплету
Із квіток дивовижних.
Тих квіток я шукав, весь в огні і чаду,
На степах мого краю.
Первоцвіт їх зацвів в Гетсиманськім саду
За-для людського раю.

4) О, розум, ось наш Бог! Ми по стількох віках
Таки знайшли його й утішили людину;
Та ставши мудрими, ми кинули на шлях
Найкращої душі людської половину.

5) Коли помрем і заростем квітками,
У споминах ще оживем не раз,
Аж поки поруч з нашими кістками
Заснуть усі, що памятали нас.

6) Не малодушіє в неволі
В ночі сльози точить,
А гріхи мої великі
Вимитися хочуть —
Не виллються, не покинуть
Душу катувати...

7) І дівчина, як калина,
Вас не рвала на косу, —
Вас зірвали, розірвали
Вітри буйні без часу,
І без літ на весь світ
Розпустили вялий цвіт!

8) Без діл, з закутими руками,
Без мислий деревію я,
Минає молодість моя,
Мов чиста річка степова
Безслідно гине між пісками.

9) Слово, моя ти єдиная зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.

10) Скажи, коли-б вернувсь ізнов той день,
Як бачились уперве ми з тобою,
Чи знов би ти, зачувши дзень-дзелень,
На морозі лягала головою
І слухала музику тих копит,
Що до твоїх несли мене воріт?

КУПОН ПЕРШОГО КОНКУРСУ »ПОСТУПУ«

Розгадка конкурсу, назвиська нагороджених і тих, що добре розвязали конкурсову загадку, подамо в 4. числі »Поступу«.

За редакцію відповідає: Маркіян Марисюк З печатні ОО. Василіян у Жовкві

30429.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК „ПОСТУП“

Великого бажайте!

ВИДАЄ РЕДАКЦІЙНИЙ КОМІТЕТ У ЛЬВОВІ

РІК VI 19 БЕРЕЗЕНЬ 26 Ч. 3

ЗМІСТ

стор.

Столітній Дуб . . . . . 25—26

Остап Макарушка: Кілька моментів із життя Льва Півночі . . . . . 26—30

Монс. Сібур: Про справжній патріотизм . . . 30—31

Ігор Сендецький: З верхів Ґетсеману . . . . 31—32

Бібліографія . . . . . 32—34

В. Лімниченко: „Було в мене веселе говіння“ 35

Зі студентського життя . . . . . 22—24

З католицької акції . . . . . 39—40

Зі світа

Ціна числа: 50 гр.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК
„ПОСТУП“

Орґан присвячений правді і благородній ініціятиві

Виходить що місяця (кромі ферій)

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ В РОЦІ 1926.

Цілорічна передплата в краю виносить 5 золотих; за кордоном виносить: 1) для Америки і Канади 1·50 доляра; 2) для Бразилії 15 мільрейсів; 3) для Чехословаччини 45 чеських корон; 4) для инших країв вартість 7·50 швайцарських франків.

Краєву передплату посилається на адресу:
Експедиція часопису »ПОСТУП«, Жовква.

Всі закордонні грошеві посилки посилається порученим листом по адресі: »ПОСТУП« Львів, ул. Домініканська 11/I.

Як зачет на передплату приймається найменш 1·50 зол. пол.

У розпродажу часопису не посилається.

Дещо для апостолів.

Чи знаєте, що Данія має всього 3,268,000, жителів?

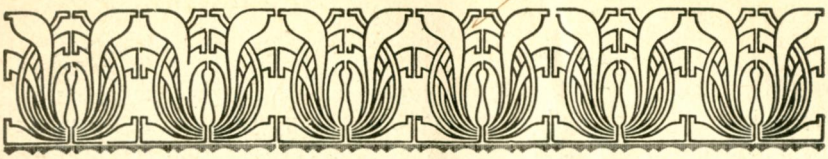
Чи знаєте, що Данія має 320 дневників, котрих наклад переходить міліон примірників?

Чи знаєте, що німецькі католицькі часописи виходять у ½ міліонових накладах?

Не забувайте: що є 38 міліонів Українців, і що ви є одним із них. Не забувайте, що тих 38 міл. не мають ані одного християнського дневника, лише один тижневик (»Нова Зоря« — Львів, ул. Сикстуська 39.), та три місячники: »Поступ« — »Місіонар« — »Наш Приятель«.

Не забувайте, що вашим святим обовязком запренумерувати всі ті часописи та приєднувати їм передплатників.

30429.

Столітній Дуб

Присвята Їх Ексцеленції Митрополитові Андрееві у 25. літній ювилей вшестя на епископській престіл.

ПІД РОЗЛОГИМ небом, ясно-блакитнім, на шматку скали зеленої, відкритої для бур і вітрів і для сонця — виріс дуб столітній.

Запустив коріння глибоко в землю, до найглибших нідр її — темних, незнаних, і досягнув верхом зеленим хмари найвисшої.

Й шумів-гудів зелений дуб столітній: широким гиллям перехоплював пісню тужну, яку співали вітри подорожні та собі співав ураз із ними, потішаючи їх, і думав ще столітню думу глибоку...

Інші дуби, що росли довкола — менші й молодші мовчки дивились на дуба старого й боялись хоч звуком перервати столітню думу таємну.

А налітала буря зза синього моря — вкривала чорними хмарами небо й наганяла жах на землю зелену, тоді спішили солов'ї скритись у гиллі столітнього дуба, й троянди, що росли надолі — хилили голови під сінь його могучу.

Й даремні бували зусилля стихії — сміло підносив чоло своє дуб столітній, випростував гилля широке й махав ним на зустріч бурі гнівливій, і боронив пташенят і троянди, що поховались під щит його певний...

Пролітала буря, виступала блакить бездонного неба й сяяло знову чар-сонце, й оживали солов'ї й троянди.

Співали солов'ї гимн подяки, й далеко неслись по світі акорди, й було їх чутно від моря до моря.

Й кадили троянди найкрасший тиміям і пахощі його досягали сонця...

А цілий світ дивувався незломности й силі столітнього дуба, й не смів очий піднести на нього, бо був він — найвисший і вічно зелений, живий.

І стоїть-росте столітній дуб дальше на шматку скали, відкритої для всіх вітрів і бур під небом блакитним розлогим, і видається ще більшим і сильнійшим, а дума столітня його ще величнійша.

Та вже не таємна: думка ця — зібрати всіх пташок великих і малих під зелені крила, приютити їх на розлогих гиллях своїх і напоїти запахом троянд, що ростуть надолі.

Зрозумів сю думу світ і співає враз із соловіями:

Слава!

Столітньому дубові — слава, й нових сто літ, нових сил і краси йому —

Дубові столітньому!..

Микита Павлосюк

Др. Остап Макарушка

Кілька моментів із життя Льва Півночі

ОСЬМОГО липня 1709., відбулася ця рішуча боротьба під Полтавою між двома найзамітнійшими володарями того часу: Карлом XII. що вславився побідами за 9 літ і Петром Алексевичем, що 9 літ працював над вишколом своєї армії, щоби могла дорівнати шведській; один славний тим, що основував держави, другий тим, що уцивілізував свою; Карло любив небезпеки і воював тільки для слави, Петро не втікав перед небезпекою, але провадив війну тільки для власних інтересів; шведський король щедрий і великодушний, московський цар скупий і користолюбивий; той тверезий і поміркований, як рідко, а сей грубий, страшний для своїх підданих, хоч подиву гідний у чужинців і відданий пристрастям, що навіть скоротили йому життя. Карло мав вже назву непобідимого, яку одна хвиля могла йому відібрати, Петрові дали вже тоді його народи назву Великого, якої ніяке пораження не могло йому відняти, бо він не завдячував її воєнним побідам.

Щоби витворити собі ясне поняття про ту боротьбу і місце, де вона відбулася, треба уявити собі Полтаву на півночі, табор шведського короля на полудневім сході, його обоз одну милю за ним, а на північ від міста ріку Ворсклу, що пливе зі сходу на захід.

Цар переправився через ріку о милю від Полтави, з західної сторони і почав закладати табор.

Раннім ранком зявилися Шведи поза своїми окопами з 4 залізними гарматами за цілу артилєрію; решту оставлено в таборі з 3 тисячами людий, чотири тисячі лишилося в обозі, так що шведська армія йшла на ворога в силі 21 тисячі людий, з яких було Шведів около 16 тисяч.

Король проводив походові, їдучи на візку на чолі своєї піхоти. Частина кінноти посувалася вперед по його приказу, щоби вдарити на ворожу кінноту; боротьба розпочалася пів до пятої рано. Ворожа кіннота була на заході, на правім крилі московського табору; князь Меншіков і ґраф Ґоловін роз-

містили її частинами поміж редутами, озброєними в гармати. Ґенерал Шліпенбах на чолі Шведів ударив на сю кінноту. Шведська кіннота мала тоді славу, що є майже неможливим видержати її перший шалений удар. Московські ескадрони заломились і вгнулись, сам цар прибіг, щоби їх наново впорядкувати. Бриль прошила йому крісова куля, під Меншіковом упало 3 коні, Шведи стали кричати побіда!

Карло не сумнівався, що побіда буде по його стороні; він вислав був серед ночі ґенерала Крайца з 5 тисячами кінноти, що мали вдарити на ворога збоку тоді, як він ударить на нього зпереду; але нещастя хотіло, що Крайц заблудив і не зявився до бою цілком. Цар, що уважав себе вже пропавшим, мав час упорядкувати свою кінноту. Він ударив нею на кінноту короля, яка, не маючи підмоги від кінноти Крайца, заломилася; сам Шліпенбах попав у полон у тій боротьбі. Рівночасно 72 гармати стали острілювати шведську кінноту, а московська піхота, виступаючи зі своїх позицій, йшла наступом на піхоту Карла.

Цар вислав тоді Меншікова, щоби заняв місце між Полтавою і Шведами і князь виконав сей наказ царя справно і скоро: він не тільки відтяв звязок між шведською армією і частинами, оставшими в таборі перед Полтавою, але стрітивши одну запасову частину з 3 тисяч людий, окружив її і вирубав у пень. Між тим московська піхота виходила з своїх становищ і посувалась боєвою лавою через рівнину, з другої сторони шведська кіннота порядкувалась о чверть милі від ворожої армії, а король з поміччу свого польного маршалка Ренскєльда видавав прикази до загального бою.

Він уставив у двох лавах всьо, що йому оставало з його частин: піхоту в середині, кінноту на обох крилах. Цар уставив свою армію так само, але він перевисшив короля скількістю людий і мав 72 гармати, між тим як Шведи мали тільки 4, а ще до того Шведам зачало недоставати пороху.

О 9. годині зранку бій розпочався наново; одно з перших гарматних стрілен убило оба коні при візку короля; він приказав сейчас запрягти два инші; друге стрільно розбило візок на кусні й перевернуло короля. З 24 жовнірів, які станули, щоб його нести, 21 упало. Шведи остовпілі, подалися, а під безупинним градом московської артилєрії, перша лава сперла другу, а друга втікла. В тім послідним моменті лава з десяти тисяч російської піхоти розпорошила цілу шведську армію: так дуже змінився стан річий!

І вже князя Віртембурґу, ґенерала Ренекєльда і кількох головних старшин полонили Москалі і табор заняли, а шведське військо попало в таке замішання, на яке вже нема ради.

Кароль не хотів цілком утікати, а не міг боронитися. У тій хвилі мав він коло себе ґенерала Понятовського, команданта шведської прибічної сторожі короля Станіслава Ліщинського,

який тільки з привязання до Карла пішов з ним на Україну. Він дав знак людям і ті взяли короля під пахи та висадили на коня мимо страшних болів від рани. Зібравши біля 500 кінних біля особи короля, продирається з ним Понятовський через 10 московських полків аж до обозу шведської армії. Підчас тої утечі саджали на коня двічи того володаря, що не міг сидіти на кони підчас бою.

Сей гідний подиву відворот значив багато в такому великому нещасті, але треба було втікати дальше. В обозі найдено карету ґрафа Піпера, бо король ніколи не мав карети, відколи виїхав зі Штокгольму. Карла посадили в карету і пустилися чимскорійш утікати до Дніпра.

Тимчасом Москалі заняли його артилєрію в таборі під Полтавою, його обоз, військову касу, де було 6 міліонів золотих, забраних на Поляках і Саксонцях. Около 9 тисяч людий, Шведів і Козаків, лягло в тім бою, а біля 6 тисяч дісталося в полон. Решта, около 16 тисяч, Шведи Козаки й Поляки, утікали до Дніпра під проводом ґенерала Лєвенгавпта. Він ішов одною стороною зі своїми утікаючими частинами, а король утікав другою дорогою з кількома кінними.

Поранення Карла під Полтавою становить зворотну хвилину в його житті. Від тепер до смерти ніщо йому не ведеться. Але не можна сказати, щоби він сам був виною своїх дальших неповоджень. Ні! Духова сила й енергія були в нього й дальше так само могутні, що й доси, тільки змінилися воєнні засоби й обставини. Девять літ безнастанних воєн, які провадив Карло в Данії, Росії, Польщі й Саксонії, коштували Швецію так много жертв у молодім людськім матеріялі, що в краю остали до праці старці, жінки й діти, а на воєнні потреби видали Шведи майже всі свої гроші. В краю, якого король у сотні боїв вславився на цілий світ воєнними побідами, зананували голод і нужда. Тож хоч Карло зривався пізнійше ще нераз, як побачимо, до нового орлиного лету, мусів падати на землю, бо мав підтяті крила.

І так Полтава стала могилою воєнного ґенія, Льва Півночі. Широкі простори Росії й України з їх багнами і бездорожними пралісами, люті морози й метелиці підготовили світлу побіду Петрові, довівши до знищення ще в боротьбі під Полтавою більшої честини Карлової армії та цілої його артилєрії.

Серед несказаних трудів і перепон дістався Карло за Дністер до Бесарабії в місто Бендери під охорону турецького султана, до якого тоді та країна належала. Король міг сейчас вертати до Швеції, але він того не хотів; бо він задумав пімстити на Петрові І. свою неславу під Полтавою. Тож постарався через впливові на турецькому дворі особи намовити султана до війни з Росією. І султан вислав 1711. р. великанську армію (150,000) проти Петра і бувби без сумніву побив його на голову, колиби цар спостерігши, що його війська окружені Тур-

ками, не заключив без боротьби соромного для Росії мира.

Але такий вислід воєнної виправи Турків на Росію не вдоволив цілком Карла XII. Він бажав собі повного знищення російського царя, тому не переставав у султанській палаті інтриґувати на річ війни з Росією; тож султан приказав йому перенестися в иншу місцевість. Карло не мешкав вже тоді в Бендерах, бо повінь Дністра, що заляла була раз мешкання його і жовнірів, зневолила його перенестися о кілька миль від Бендер до села Варниці, де збудував собі досить просторий мурованим дім.

Приказу султана перенестися кудиінде, Карло не послухав.

Тоді наказано перенести його силою. І щож робить Карло? Із своїми 40 слугами ставить завзятий опір турецькому війську й артилєрії, що прийшла забрати його з мешкання. Перед домом казав висипати окопи, а в домі поробити барикади. Шведи, що боронилися в окопах, побачивши безвиглядність опору відкинули збрую, а тоді Карло з невеличкім числом вірних старшин і жовнірів задумав боронитися у нутрі дому. Але середина дому, крім одної кімнати, де були забарикадовані Шведи, була вже повна Турків. Турецькі жовніри заняли також вхід до будинку. З божевільною відвагою промощує собі Карло мечем дорогу до дверий дому крізь громаду турецьких яничарів, вбиває одному яничарови, що його з кріса ранив, свою шаблю в живіт, і вбігає до нутра дому стрілою, користаючи з хвилі, коли його жовніри вхилили трохи заложені з середини двері. Його поява у нутрі дому і смілий напад на Турків, що господарили по всіх кімнатах, викликали такий панічний переляк. що всі яничари стрімголов повискакували крізь вікна. Та турецькому командантові вже соромно стало, що цілий відділ війська з 10 гарматами не може дати ради малому гурткові Шведів під проводом короля, тож постановили запалити дім. Стріли, овинені насмоленими шматами, запалили в одну мить кришу. Король і його дружина стали гасити, але в поспіху кинули якось самі в огонь бочівку з оковитою. Густі клуби диму наповнили всі комнати і Шведи почали від диму дуситись. З пістолями і мечами в руках вибігли Шведи з горіючого дому і кинулись на Турків, що заскочені і здивовані відступили на яких 50 кроків. Та небавом ціла та мала громада завзятих лицарів, окружена Турками, мусіла піддатися. Карло в натовпі пошпортався о остроги й упав, а тоді двайцять кількох яничарів кинулися на нього. Він верг свою шаблю геть, щоб ощадити собі болю, віддавати її власноручно. Яничари підняли його за руки і ноги і понесли осторожно так, як несуть хорого, котрого бояться вразити.

З хвилею, як король побачив себе спійманим, нагальність його вдачі і лють, у яку повинна була впровадити його така довга й така страшна боротьба, кудись поділися і він став цілком лагідним і спокійним. З його

уст не вирвалося ні одно погане слово, в очах ні сліду гніву. На яничарів дивився з усміхом, а ті несли його, кличучи Аллаг, з виразом негодування й пошани на лиці. І так, занесений до дому Ізмаїла баші в Бендерах, кинувся в чоботах на софу і заснув глибоко.

Небавом переслано його до села Демотики близько Адріянополя, де він прожив 11 місяців майже в цілковитій бездільности. Европа не чула тоді про нього і майже всі думали, що він уже помер.

(Кінець буде)

Монс. Сібур[1]*).*

Про справжній патріотизм

Любов Батьківщини — це святий обовязок горожанина. »Любов«, — як каже великий Апостол, — »то повнота, доповнення закона« »plenitudo legis dilectio". Під кождим оглядом правдиві це слова. Людина, яка любить те, що закон велить, або ненавидить, що він забороняє, не відважиться його нарушити; вона ще й ділатиме більше, ніж цього він домагається.

„Для такої людини,каже далі св. Павло, не істнує закон; бо хто не хоче переступити закона, той є понад ним: закон його не досягає".

Тим, чим є в етиці та релігії милосердє супроти заповіди, тим під політичним оглядом являється любов до Батьківщини, патріотизм, у відношенню до закона. Як любов Бога є першою й найбільшою заповіддю, заповіддю, в якій міститься все проче, так любов Батьківщини являється першим і найбільшим обовязком горожанина; патріотизм є основною чеснотою всіх горожанських чеснот.

І так, як справжньою мірою Твоєї любови до Бога не може бути саме палке чуття серця, а чинне приноровлення Божого слова до життя та вірне сповнювання його заповідий, так і своєї любови до Батьківщини зовсім не докажеш криком і фразами, а головно тим чином, що точно виконуватимеш Її закони, бажатимеш для Неї того всього, що може вийти їй на пожиток і славу, ревно виповнятимеш обовязки, які Вона накладає, віддаватимеш Їй услуги, яких жадає, нестимеш для Неї жертви, на які вона жде, даючи більше, ніж Вона має право цього від Тебе жадати; а навіть, якщо добро Батьківщини та загалу цього вимагатиме, не повинен Ти завагатися покласти на жертівнику Батьківщини і майно своє, що більше: й життя своє!

Ні! ні! Ще раз кажу: патріотизм не ограничується на гордих промовах, на величніх програмах, на вчених теоріях, як то поліп-

[1]) Архієпископ Парижа, убитий якимсь фанатиком у храмі Saint-Étienne-du-Mont, в р. 1856. (Зам. перекладчика).

шити би долю всіх, чи поодиноких горожан; справжнім патріотом станеш тоді, як усе цінитимеш публичне добро висше, ніж своє власне, як себе самого відречешся, ради загального добра

О, любове Батьківщини! Як великою рідкістю являєшся, чесното, поміж горожанами!

Христос-Спаситель говорив до народа: „Хто хоче бути Моїм учеником, той нехай відречеться себе самого, візьме хрест свій і несучи його постійно, слідує за мною". А Батьківщина говорить кождій своїй дитині: „Якщо ти хочеш бути моєю дитиною, як горожанин, якщо хочеш брати участь у мойому життю, в моїй величі та славі, то навчися й терпіти враз зі мною і для мене; ради цеї любови до мене мусиш здобутися на недостатки, терпіння й жертви". Ось ця саме безкористовність і пожертвування становлять чесноту патріотизму, ті саме чесноти дають великих і великодушних патріотів. Хто не вміє нести жертви для своєї Батьківщини, той не любить її по правді; і коли душа громадянина кермується виключно своїм власним хісном, коли він у кождій загально-громадянській справі не бачить нічого иншого, як тільки свою приватну справу, коли тільки продумує про це, як би то використати Батьківщину і свій вплив вихіснуваги лише для себе, для скріплення свойого становища чи майна, такий громадянин готов кождої хвилі відказати послуху законам, як тільки вони стануть на перешкоді його еґоїстичним забаганкам; тоді то він старатисяме,— це в найкращому випадку, коли матиме тільки малу силу, — виминати хитрощами закони, а як матиме силу в своїх руках, то й не завагається насильством кинутись отверто на них.

Зовсім певна це річ, що справжній христіянин є завсіди добрим громадянином; бо той, хто вміє любити та служити всім рівним собі, без розбору, ким би хто не був, і то на перекір усяким низьким інстинктам своєї природи та на шкоду своїм приватним інтересам, то чомуж, із тим більшою слушністю, не мав би він огорнути ніжною любовю цеї частини людий, яка становить його рідний народ? Яким чином мігби він бути неохочим до пожертвування для своїх співгорожан, людий спільного серця і душі, пожертвування аж до того ступня, що готов віддати своє майно, а навіть своє життя для добра й слави своєї Батьківщини?!

З французького: П. Д.

Ігор Сендецький

З верхів Ґетсеманy

ВЕЧІРНІЙ смерк тугу стелив
На небосклонах,
А Він дрожав, як сонний зрив
В розбитих дзвонах;

А Він дрожав, а Він страждав
В ту ніч зоряну
І білі руки простягав,
Як кедр з Ливану.

І роскервавилась душа
У сплетах муки,
Вмлівала з болю голова,
Вмлівали руки.

Картина з тисячі віків
Тиснулась в очі
І тисяч-тисячів гріхів
Темніщих ночі.

І тисяч-тисячів провин
Хули й образи
І Він між ними Сам Один, —
Святий — без змази.

Берези капали слізми
Над болем Бога:
— То плакав Він, Христос, —
а ми?..

БІБЛІОҐРАФІЯ

»Большевики, Жиди і Христіянство" — слово до інтеліґенції. „Добра Книжка" Львів, Р. Б. 1926. — Оце вже 62 випуск »Доброї Книжки«, що в наших часах матеріяльної скрути спромагається на такі видання, які нам — до речі сказавши — незвичайно потрібні.

Майже весь наш загал по цей бік рижської лінії находиться в зачадженій атмосфері. Бо наші часописи день у день широко розводяться над такими справами, як „українізація на Рад. Україні", земельна реформа на Рад. Україні, статистика населення Р. України, медична допомога робітництву, зміни в складі уряду Рад. України і т. д. і т. д., а про найголовнійшу справу, про душу нашого народа на Рад. Україні мало-що згадують. Та хочби большевики на Рад. Україні будували золоті гори й мости, то на лихо вони здалися, як хробаки обсіли тамошню українську душу. Хай большевики на Україні заведуть і найкращі лади, то все одно вони підуть чортові в зуби, бо де єдиним кормом для душі є ненависть до Бога і насолода гріха, там зі здобутків революції закріпляється хіба злодійство і роспуста.

Тому з радістю треба повитати сю книжочку, що ясно (й недвозначно) представляє нам невідрадні і просто страшні наслідки большевизму.

На зміст цієї брошурки складаються статті Г. Е. С. Евдоксіюса п. з. „Понад Европою демони" і стаття Миколи Бердяєва п. з. »Христіянство й соціялізм«. В першій частині першої статті представлено правдивий образ моральної гнилі нинішньої Росії та її дійсні причини. В другій частині тієїж статті зясована як слід »месіянська« роля Жидів у цій кервавий східній драмі народів. Стаття М. Бердяєва п. з. »Христіянство і соціялізм« спрецизувала схожости й фактичні змагання цих двох ворожих собі, а могутніх сил нинішнього людства.

Варто, щоби це »слово до інтеліґенції« продісталося до свідомости нашої — в тім згляді мало ще свідомої — інтеліґенції і заговорило до неї страхітливими фактами, а не адоративними зітханнями в сторону Збруча. —

В. Лімн.

Микола Марфієвич. Між верхами. Поезиї. — Чернівці, 1922. — Буков. Печатня і Накладня,

вул. Петровича ч. 1. — 48 ст. VIII⁰ — Ціна 7 л. 50 б.

Вірші молодого Буковинця хоч діждалися вже двох заміток („Каменярі" ч. 25. з 1922. і »Промінь« ч. 1. з 1923.) — то проте вартні ще й оцієї третьої. А вартні тому, що в них зібрані всі промахи пера наших молодих, початкуючих письменників. Плювати (теоретично) на всіх і вся, лізти на котурни »надлюдського«, і рівночасно скиглити до Нірвани — це оклепані вже фрази, оклепані »лірики« навіть і в нашій загумінковій белєтристиці. Не відійшов від них і т. Марфієвич...

Мотто збірки це горді слова Ніцше: „Hoch wuchs ich über Mensch und Tier; Und sprech' ich, niemand spricht mit mir... Zu einsam wuchs ich und zu hoch — Ich warte: worauf wart' ich doch?... Zu nah ist mir der Wolken Sitz— Ich warte auf den ersten Blitz..." І зараз на другій сторінці йде новий Ніцше, т. Марфієвич:

»Далеко від люцьких грізних голосів,
»Що стогнуть, ревуть як буруни...
»...І вповою душу свою молоду
»Піснями гіркої розпуки...« (3 ст.)

Ніцше не боявся людий, але т. Марфієвич уважає навіть »люцькі« голоси за грізні для себе...

Хоч і грізні вони, то поет зважується: »Піду собі гордо, з новими думками, і стану я блище мети...« (4 ст.); »Щось сильне, надлюцьке кипить в моїй груди хотівби я відци з гори...« (ст. 5) »Глибоко... в душевній моїй глибині, там скрив я свої ідеали ..« (ст. 3) — але які, того автор не каже. У збірці, хоч як я її перешукав, годі їх віднайти — найбільше, на що автор здобувається, це: »Хотів би я відци з гори... Так дуже кричати, щоб плакали люде, щоб там аж валились мури...« (ст. 5). Переважно автор плаче (на кожній сторінці сливе; цитуючи, треба шукати не де він плаче, а де він не плаче...), або... лається та дає моральні науки. Лайка т. Марфієвича також не »надлюцька«, він просто каже, що »брудна земля« це «Содома Гомора«, де навіть сміх (для автора) — це розпуста; отже дреться на верхи, щоб там поклонитись Нірвані — »Я все тут, я все тут лишаю і лину в Нірвану, в Нірвану...« (ст. 28). Правду скажу самимиж словами поета, що він, хоч і балакає »про ідеї«, то все таки живе »собі в казці високих ідей...« (ст. 45) [Розбивки скрізь мої. хуї] — Побіч тих, »суспільних« мотивів, ліра т. Марфієвича настроєна буває часом і на »шррум«: »Мужі з них ляльок поробили своїх, рабинь для своєї гіпнози...« (ст. 18); проте я певний сього, що автор писав оцей вірш радше для доримування 6 римів до »сльози«, ніж для істеричних жінок псевдопоступу.

Всі суспільницькі теми збірки, це одна поза і буддийське задивлення в своїж, складені на череві руки. Так і видно з тих »поезій«, що автор немає властиво що сказати, але... чомусь то говорить.

Форма зверхня віршів теж грішить примітивною наївністю, незнанням і т. п. Автор не знає одного правопису, а мішає всі, які де тільки бачив — з усього того виходить якийсь чудернацький правопис — »воляпік". Мова теж не надто чиста, чогоб можна

від Буковинця сподіватися. Наголоси кличуть до неба о пімсту — теж саме такі Scheinreim'и як »з гори — мури«, »скарбй юр би«; licentia poëtica подекуди анархічна »ніколе — доле«, »чарівне — проміне« і прочая, і пр. і пр. Взагалі мається враження, що ця збірка, це якесь посмертне видання автора, що жив у 80 роках мин. ст.

Та питання: чому я властиво взявся писати замітку на цю збірку? Чи для того, щоб іще одному з нас молодих — перебити ноги? — Ні. Длятого, щоби звернути на примірі увагу инших на хиби наших молодих поетів того покрою, що д. Марфієвич. Вони смішні (гордість, надлюдськість), але й трагічні. Про смішність не хочу говорити, бо її всяк бачить, та щоб не вразити надто автора - приміру. Але є в них теж і трагічні моменти: видно добру волю, місцями й ентузіязм і зараз же поруч із тим повну зневіру та російське „наплювать". Ця добра воля мусить так довго бути безплідною й заєдно заломлюватись, як довго автор не перейметься иншим світоглядом; світоглядом, котрий вияснює плями й бруд нашого життя, світоглядом, що бачить навіть у смерті — перемогу — світоглядом Христа. Кінчити так, як скінчив Ніцше, може й трагічно, але не життєво, не примірно, не корисно. І так наші автори не скінчать, бо бракує їм... божевілля Ніцше. Що натомісць є в них іскра таланту, що цей талант при праці й життєрадіснім Христовім світогляді мігби принести Батьківщині користь — це друга, певна річ. Не власна слава, чи добута тяжким трудом »оригінальність« (за 10 літ докажуть наші »впливольоги« її генезу й джерела), а Правда і Краса — розярені жаром молодого почування у велике всетворче слово — ось рація існування поетів, ось вічне джерело поезії.

Принявши заповіт Христа та сповняючи його в своїм життю, не скажемо словами д. Марфієвича:

»За днями — дні - ідуть юрбою
»За літом знов іде зима
»А в серцю вічно — ні спокою
»І ні вдоволення нема...« (ст. 16)
— ні! —

В серцю нашім розцвіте тоді весна ясна й обійме воно тоді ввесь світ — природу й людий — братів, видітиме в усьому Бога, найвищу Правду і Красу. І могтимемо сказати словами »бідняжки Божого« св. Франциска з Асізі —

»Благословенний будь, Пане, через
сестру нашу, смерть тіла,
»Що їй ніхто не утече зі смертних;
»Нещастя тим, що у гріхах конають
тяжких;
»Благословенні ті, що у Твоїй святій
найдуться волі,
»Бо друга смерть їм лиха не учинить.
»І дякуйте й хваліть, благословіте
Пана
»Й служіть Йому, бувши покірні.

хуї

В. Лімниченко.

* * *

БУЛО в мене веселе говіння,
Були радощі в мене і смуток —
Та за ними важке йшло зітхання:
Щось, про Когось знад сонця забуто!

Щось, про Когось... з дального, загробного світа,
А йменння його дивне, предивне,
Бо й чуттями не збагнеш його світлі види
І не сягнеш на лоно його переливне!

Й нерозгаданість цвила на моїх бажаннях
(А думки, гей кліщі, жерли тіло)
Хоч в таємних завіяннях долі
Нове слово з Небес затремтіло.

Аж як слово збраталося з Ділом
На легітних акордах бажання —
Десь взялося почаття мойого Розкішша
Без трівоги, без сліз і зітхання!

ЗІ СТУДЕНТСЬКОГО Й ОРҐАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ

Галичина — Львів. Розєднаний бойкотом і змучений кількалітною гризнею студентський орґанізм приходить поволі до здоровля. Крізу недуги на початку цього академічного року перебуло студенство щасливо і по останніх бурхливих загальних зборах »Студенської Громади« прийшло порозуміння, що найшло вислів у нововибраному складі виділу С. Г., де найшлися представники найріжнійших студентських уґруповань.

Праця поєднаного студенства через головний виділ С. Г. йде жвавим темпом. В товаристві обєдналося вже понад 500 студентів, однак це ще не всі, бо одна третина укр. студенства це члени польського акад. товариства „Bratnia Pomoc" або т. зв. »дикі«. З початком другого триместру перебрала С. Г. харчівню, яка видає денно 200 добрих і смачних обідів в ціні по 60 сот. за один обід. Незасібні студенти одержують знижки, а то й дарові обіди. Виділ клопочеться теж справою помешкань для студентів і в серпни ц. р. має перебрати »Академічний Дім«, де зможе найти приміщення поважне число студентів.

При товаристві повстав цілий ряд секцій, як: культурно-освітна, істориків, спортова, драматична, суспільно - економічна, і кожна з них виявляє діяльність. Орґанізація ця є ще доволі хаотична наслідком цього, що дотепер не відділено ще економічно-самодо-

помогової діяльности від орґанізаційно-ідеольоґічної і культурної. Крім цього ціле студенське життя зосередковується в домівці харчівні, яка своїм призначенням і тіснотою поміщення не може вдовольнити потреб.

Длятого перед виділом С. Г. стоять ще дуже пекучі й актуальні справи, від котрих то корисного наладження у великій мірі залежить дальший розвій студентського життя, що так імпозантно започаткувався цього року.

Ів. Аненко.

Конституюючі збори Українського Христіянського Студенства відбулися дня 14 лютня ц. р. в домівці секретаріяту У. Х. О. По двогодинній нараді, вислухавши орґанізаційного реферату рішено створити на разі студентську ґрупу У. Х. О. в склад котрої входитимуть студенти всіх Високих Шкіл у Львові як українських так і польських. До тимчасового виділу вибрано тов. Гладиловича Івана (голова), Паюка Романа і Мармаша Михайла.

„Українське Товариство Студентів - Істориків" основано з початком другого академ. триместра як автономну секцію при »Студентській Громаді«. Загальні Збори Секції, що відбулися 14-го лютня б. р. намітили широкий плян діяльности, яка повинна розвиватися у трьох напрямах а саме: праця над поглибленням фахових студій, над методами і добутками історичного досліду, праця над історією України, з окрема над минулим Західних Українських Земель, і вкінці праця над популяризацією і плеканням укр. історії серед народніх селянських і робітничих мас. Головою товариства вибрано тов. Олійника Василя, а містоголовою став тов. Баран Ілля

Нововибраний виділ розвинув незвичайно енерґічну діяльність. Протягом місяця зєднано в товаристві около сотки членів, виголошено на спільних сходинах три реферати, до бібліотеки зібрано 88 томів першорядної історичної літератури головно завдяки дарам Наук. Т-ва ім. Шевченка, тов. »Просвіти«, видавництв »Червона Калина« і »Добра Книжка« і подиноких членів товариства. Виділ навязав зносини зі старшими громадянами, ученими - істориками у Львові та в Київі.

З приводу 65 роковин смерти Тараса Шевченка рішили загальні сходини українського львівського студентства дня 6-го березня ц. р. ґреміяльно вписатися в дійсні члени матірнього тов. »Просвіта« у Львові, щоби тим чином віддати пошану Великому Ґенієві України по думці Його заповіту. Обовязок вписатися наложили сходини на загал укр. львівських студентів. Vivant sequentes!

»*Студентські Вісти*« двотижневий додаток »Нового Часу« почали виходити з початком березня ц. р. Ціллю редакційної колеґії є створити орґан, що бувби відзеркаленням теперішного студенського життя у нас.

Цілість »Студентських Вістий« презентується добре і ми від серця бажаємо редакції, щоби її орґан з додатку до »Нового Часу« став вскорі осібним незалежним часописом.

Ред.

Ліґа Української Молоді — Станиславів.

Звіт за І піврік 1925/26.

27. вересня 1925. відбулися Звичайні Загальні Збори Ліґи. Прочитано протоколи попередніх Зборів і діяльности Ліґи за шк. р. 1924./25. Виділ відбув того року 5 засідань. В и с ш и й відділ відбув 12 сходин з рефератами. Ліґа улаштувала свято св. Йосафата. Низший відділ відбув 13 сходин. Доходу було 37·65 зол., розходу 32·50 зол. Стан бібліотеки: 235 чисел у 264 томах, 136 чисел поважних часописів.

По дискусії переведено вибір нового Виділу, в склад якого увійшли: 1. Іван Петраш з VII.б, голова; 2. Мирон Лушпинський з VII.б, м. голова, 3. Сирота з VII.б, секретар; Степан Воляник з VI.а, скарбник; 5. Мирослав Стрийський з VII.б, бібліотекар; 6. Степан Лукань з VI.б і 7. Тарнавський з VI.а до контрольної комісії.

Праця ЛУМ-а з тією новою радою така: Ліґа ділилася на 2 відділи: н и з ш и й (IV-V.)) і в и с ш и й (VI-VIII.). низший відбув 3, висший 7 сходин. 23.IX. 1925. перші сходини висшого кружка. Приявних ок. 50 Ліґістів. Впр. О. Др. Фіґоль з приводу початку шк. року привитав усіх та завізвав до прикладної праці після переконань релігійно-християнського світогляду, тимбільше, що живемо в часах ворожих для католицької церкви. Дальше О. Др. Фіґоль прочитав зразок листа Св. Апостола Павла до Галатів.

28.IX. 1925, засідання Виділу Ліґи. Рішено ряд ухвал, намічено низку рефератів. На сходинах висшого відділу відчитано такі реферати: 1. Волод. Остапович (VIII.а): Церква в боротьбі; 2. Степан Лукань (VI.б): Католицька релігія — добродійка людства; 3. Василь Гоцанюк (VII.а): Вплив релігії на життя людства; 4. Вол. Остапович: Квестія свобідної волі; 5. Мирослав Стрийський (VII.б): Божество Христа; 6. Іван Петраш (VII.б): Доцільність у природі, І ч. По відчитах дискутовано.

В падолисті 1925., з приводу свята св. Йосафата, приступили декотрі ліґісти до св. Сповіді і Причастя на інтенцію кращої долі українському народові.

В жовтні 1925. до одного з Ліґістів писав листа Впр. О. Др. Йосафат Маркевич зі Львова, та подавав думку, щоби Ліґісти приступили до 1-ої і 4-ої Секцій Марійського Т-ва Молоді, з чого булаб визначна користь для духа. Бож діла в цих секціях одні такі, що Ліґісти їх і так сповняють, а инші добровільні та дуже легкі. Як гарно булоб, якби так Ліґісти-члени секцій приступали час до часу на ґімназійній Службі Божій до св. Причастя! Яку здобулиби шану Союзники для себе в усіх, бо сила актів чесноти дуже велика! Однак проєкту цього покищо не виконано.

Степан Лукань

† **Лев Турчманович** уч. VIII.б кляси укр ґімн. у Станиславові, заосмотрений Найсв. Тайнами, помер 7. падолиста 1925. в 19.році життя.

Покійний був сином пароха Рошнева, о. Теофіля і Марії. У школі вчився добре. Належав до ґімназійного Научного Кружка, Драматичної Секції, Єдности, і в них брав активну участь. Мину-

лого року входив у склад Виділу студ. Ліги і там працював.

І на превеликий жаль немилосерна коса стяла квітку, що так рвалася до життя. Згасло дороге життя молодого юнака, з далекосяжними ідеями.

Величаві похорони відбулися 9. падолиста 1925. при великій участі духовенства, громадянства та шкільної молоді. На цвинтарі пращали покійного п. проф. Др. Кисілевський, т.: Тимчишин і Ат. Фіґоль.

Земля Йому Пером!

Станиславів. Кооперативне життя в середніх школах. Уже пятий рік розвивається гарно ґімназійна кооператива »Єдність«. Здобула красні успіхи на торговельному полі. Неодного заправила до єдности, навчила кооперативного діловодства. Заслуга в тім Виділу. 25.X. 1925. відбулося в ґімназії кооперативне свято зі вступним словом С. Мартюка, відчитом Сироти про кооперацію та деклямацією Ст. Герасимовича.

Також від довгого часу існує кооператива в тут. жіночій ґімназії кружка УПТ., яка гарно розвивається.

Недавно завязалася шкільна кооператива в семінарії СС. Василіянок, якій бажаємо гарних успіхів!

Ст. Л.

З ПЛАСТУ. Станиславів. *Гурток „Сокіл“* XI. пл. Куріня. Звіт за час 1922-23.

Гурток »Сокіл« повстав у березні 1922. Мав гурток членів 6: Лятишевський — провідник, Батюк Яр. — прокуратор, Баляк — секретар, Верес — скарбник, Лукань — провірник, Гоголь — домівкар. Під умілим проводом свойого впорядчика, Романа Макуха, весь гурток приготовився до І. пл. іспиту та здав його 17 червня 1922. Пополудні відбулося пластове свято в салі »Укр. Бесіди«, по якому членів гуртка іменовано пластунами — учасниками.

В шк. р. 1922 23 при XI. пл. куріні утворено VI. чету. Четарем вибрано Степана Маркевича, а чет. прокуратором Степана Іваницького. Першим гуртком у четі був Сокіл, що надавав напрям діяльности цілій четі.

Працю яку гуртку, так і в четі проявили отсі Соколи: Степан Лукань (секретар) відчитами, передусім з обсягу української літератури, деклямаціями та загадками.

Степан Маркевич (скарбник) давав відчити історично-наукові, часто деклямував поезії Шевченка, Олеся, Пачовського й иншихъ.

Працівним членом гуртка був також Михайло Ковальський (прокуратор) і инші (голова Каменецький Осип).

Протягом шк. р. 1922-23 »Сокіл« відбув 28 сходин (від своїх засновин 46). 24 березня 1923. улаштовано Шевченківські сходини.

В 1923-24 шк. р. гурток відбув 18 сходин, на яких члени гуртка виголошували свої реферати, та на яких гурток рішав свої біжучі справи.

Провідник гуртка Евген Лятишевський дав ряд відчитів про садівництво.

Прокуратор Хведір Давидюк деклямував частинами »Івана Вишенського« Дра Франка.

Секретар гуртка Степан Лукань дав низку відчитів. З них замітні: Укр. народ і земля; Бувальщина наших предків; Богдан Лепкий і його життя (виголошено на 43. сходинах, як святочних, у честь Лепкого); Шануймо рідню укр. мову!; З Христовим Різдвом; Антін Любич Могильницький; Олесеві струни — пісні (виголошено в пошану Олеся на 50. сход.); Життя і творчість Шевченка; В Шевченкові роковини; Роля жінки — матері в поемах і поезіях Т. Шевченка. Кромі відчитів Лукань деклямував, давав на сходини ріжного укладу загадки*) та провадив протокольну книгу „Сокола".

Скарбник гуртка Степан Маркевич викладав про Козаччину в укр. історії та деклямував Олеся. Проявляли також діяльність ще товариші: Антонович Тарас, Ганиш, Деркевич і Демчишин. Кромі освітної праці, гурток дбав також про здоровля тіла.

В 1924-25 шк. р. наступила реформація пласту. Члени »Сокола« розбилися. Більша часть утворила гурток *Лев*, що продовжає свою працю.

*) Загадки Ст. Луканя появилися на сторінках »Світа Дитини« (1922.), «Молодої України« (1923 і 1924) і »Нашого Приятеля« (1924 і 1925.) — Дописи Редакції.

З КАТОЛИЦЬКОЇ АКЦІЇ

Статистика католицьких університетів. В Европі є 17 католицьких університетів. Найстарший і найславнійший — це університет у Löwen (залож. 1834). Має він 3400 студентів і 150 професорів.

Франція має 5 катол. університетів а саме в Парижі, Ліоні, Lille, Angers, (заложений 1875) і в Тулюзі (залож. 1887). На тих пятьох університетах студіює разом 1600 студентів.

В Швайцарії істнує кат. університет у Фрайбурґу, заложений 1889 числить 65 професорів та 775 студентів.

В Еспанії є 4 кат. університети в Мадриті, Більбон, Сан Коренцо, і del Escorial у Sarria.

В Португалії державний університет у Coimbra до нині заховав свій католицький характер.

В Польщі є кат. університет у Любліні. В Італії — в Медіоляні.

Наймолодший катол. університет в Европі це голяндська Alma Mater у Nijmegen.

В Америці є цілий ряд кат. університетів: в Georgetown St. Louis, Fordham, Milwaukee і Washingt-oні; цей послідний розпоряджає капіталом около 2 міліонів долярів. На кат. університеті у Вошінґтоні є около 800 студентів, в Fordham 3700, St. Louis понад 2500 студентів і 250 професорів. Chikago має 2 кат. університети з 5000 студентами разом.

Дальше — є кат. університет у Новім Орлеані — з 1200, Omaha — з 1500, Dayton з 1100, і Notre Dame в Індіяні з 1700 студентами.

Канада має 3 університети: в Quebec з 4 фактультетами, 100 професорами і 700 студентами; Монтреаль з 7 факультетами, 275 професорами і 5200 студентами; Ottawa з 3100 студентами.

Філіпіни мають кат. університет із 7 факультетами в Манілі. В Чілє є один кат. університет — у Santiago; в Аргентині — в Buenos Aires; у Сирії — в Байруті. В Китаю є кат. університети в Zikawei, Tientsin-i, Hankou і Peking-y; в Японії — в Tokio.

Так отже католицький світ має загалом 60 університетів — але всіх із повним числом факультетів є лише 6, а саме; в Löwen, Lille, St. Louis, Quebec, Montreal і Manila.

Соціяльний тиждень.

В Ліоні, у Франції, в послідних днях липня 1925 р. відбувся за стараннєм французьких католиків »Соціяльний Тиждень« (Semaine sociale). Взяло в ньому участь, пїд проводом папського делєґата поверх 2000 людий із цілого світа. Пекучу тему дня: »*Про сучасну кріву авторітету*« обговорили найвизначнійші представники світських і духовних кругів, які на тлі цеї теми змалювали цікаву картину з усіх ділянок як приватного так і публичного життя.

Католицькі факультети в Lille заснували *Школу журналістів*. Час студій треває три роки, з чого два роки призначені на загальне, а один рік на технічне образування. До приняття вимагається матуру, або вступний іспит.

„Кіновий" Конґрес.

Дня 8. жовтня 1925 р. скінчився в Парижі шіснацятий *католицький конґрес у справах світляної штуки*. На кінцевому засіданню говорено про *значіння кіна для католицької акції*. Один із бесідників виложив, кільо добра можна осягнути при помочі доброго кіна, та як належить злучити пропаґанду »доброї преси« з кіновою пропаґандою.

Дещо про фашистів. Є в нас люди, що захоплюються фашизмом. Тимчасом фашизм яко такий бє не лише розперезаних до безличности соціялістів, але також розбиває орґанізації католицької партії пополярів, котра бажає поправи долі робучого народу. Той сам фашивм, ця неетична, поганська орґанізація озвірілих шовіністів, — орґанізація, що свій нарід ставить висше Бога, — причинилася зі своїм вождом Мусолінім до акту з 14. III. 1923. (передання укр. земель Польщі). Так бодай пише б. італійський посол у Польщі Фр. Томасіні. Зроблено це для ... інтересу. — Анґлійський часопис »Дейлі-Мел« повідомляє, що Мусоліні предложив Радянському Союзові пропозицію в справі заключення союза. Ця історія пригадує нам часи перед Хмельницьким: тоді Поляки для короткотревалого, хвилевого інтересу заслїплені шовінізмом спомагали православіє проти Унії. Аж прийшов православний Хмель і Жовті Води....

БІБЛІОТЕКА НАУК. ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА

ЗІ СВІТА

Нова Палестина. У Філядельфії відбувся жидівський конґрес у справі *кольонізації півд. України — Жидами.* Представник жидів. комітету розділу українських земель др. Розен заявив шо кольонізація півд. України на добрій дорозі, що *радянська влада* („українізована") йде цьому на руку, що ситуацію треба використати, „бо теперішня нагода для російських Жидів *не має приміру в історії*". В проєкті є осадити на українських землях около пів міліона Жидів. — Ці цифри заохотили так жидівських капіталістів, (не комуністів, ні), що вони зараз же зібрали 15 міліонів долярів на цю кольонізацію. Притоку дало *радянське правительство,* котре пропонувало скермувати жидівський еміґраційний рух не в Палестину, а *на Україну.* Капіталістична орґанізація амер. Жидів „Аґро-Джойнт" та „пролєтарське" правительство С. Р. С. Р. склали вже умову про цю »жидовізацію« України. Для Українців, котрих земельна тіснота приневолює еміґрувати, буде земля на Сибірі.... — На загосподарювання кожної родини жидівських кольоністів на українських землях призначило большевицьке правління по 1000 золотих карбованців; досі видано на ту ціль 1,400,000 рб, а мається іще дати яких 5 міліонів рб. На переселення не-Жидів видано в тому часі лише 440,000 рб, то є по 3 рб. на душу. Більшовицька „Беднота" каже, що найсильніше заступлені жидівські комуністи на Україні... В комуніст. партії є Українців (на 30 міліонів населення) 52,000, а Жидів 26,000; себто у відношенню до маси населення що 14. Жид— то комуніст, і що 600. Українець то запроданий наймит жидівського царства. — На лєкції в Парижі Жид Жаботинскій інформував що жидівські орґанізації в Америці *платять совітському урядові* 5 міліонів долярів, а совітський уряд дає „безкоштовно" землю в розмірі, »сотень тисяч десятин« (очевидно на Україні)... — На 16 міліонів Жидів усього світа мешкає 5,250 тисяч, 33% на території Радянського Союза (з того числа 1,772,449 на Україні). Справді: »теперішня нагода для російських Жидів не має приміру в історії«... —Це такі собі замітки про »українізацію« російської України. На память берім і вступаймо до комуни, а може позволять нам невдовзі стати на рідній нашій землі живівськими українізованими шабесґоями: гасити в суботу світло та носити Жидам воду.

Цікавий процес. Свого часу виголосив був Др. Ферман відчит в St. Gallen про діяльність секти »дослідників св. Письма«, в якому зазначив, що ця секта дістає гроші від міжнароднього жидівства, щоби тільки вносила замішання в ряди західнього християнства.

Міжнародній Союз дослідників св. Письма почувся обиджений і вніс через своїого синдика (Binkele — звичайно, жид!) скаргу проти Др. Фермана.

Недавно відбувся в Ціріху процес Др. Фермана. Процес скінчився його уневиненнням, а сен-

зацією цього процесу було доставлення обжалованим Ферманом річевого доказу в формі письменної »інструкції« жидівсько-масонської льожі в Ціріху, в якій стояло між иншим таке: »Даємо дослідникам св. Письма багато гроший, що їх складають братя, які збили підчас війни великі капітали. Ці братя, це жиди. Передумовою здобуття краю повинно стати використання його слабостий та підкопання його підвалин. Католицькі догми є перешкодою в наших плянах: мусимо тому зробити все, щоби поменшити число католиків через осмішення їхніх догм".

Таким робом процес в Ціріху вияснив тайну фінансових підвалин секти, яка й серед нашого народу розкидає десятками тисяч брошури, летючки і т. ин.

От як і за жидівські гроші, за гроші жидівських крамарів, які добули їх на спині арійських народів, повстають і розвиваються щораз нові секти — оці »здобутки цивілізації й людської думки!«

Хто з читачів „Поступу" не прислав іще до нашої Адміністрації адреси своїх знакомих — таких, що симпатизують з християнськими засадами – хай виконає це без проволоки!

Невелика праця, дрібний кошт, бо вистарчить виписати виразно кілька призвищ з докладними адресами на коресподенційній картці та вислати до „Поступу"!

Цих адрес потребуємо, щоби вислати оказові числа „Поступу" тим усім, які ще нашого часопису не знають, а повинні стати постійними його передплатниками.

Не зволікайте!

Редакція „ПОСТУПУ" звертається отсим до всіх читачів і прихильників нашого журналу з проханням подати відповідь на такі питання:

1) Які відділи треба би в »П.« розширити, які звузити? 2) Що Вам найбільше в »П.« подобалося (стаття, автор)? 3) Що за бажання мали би Ви супроти редактора »П.«? 4) Які користи дало Вам досі читання »П.«? 5) Як розходиться »П.« у Ваших кругах? і т. д.

Можна на це відповісти й без подання назвиська; зазначіть лише стан (студент, чого і т. п.), вік та пол.

Просимо о всякі дописи, статі та белєтристику.

Редакція заздалегідь дякує за надіслане.

Пригоже до друку евент. заремунерує.

Слати по адресі:

»ПОСТУП«, Львів, ул. Домініканська 11/I.

За редакцію відповідає: Маркіян Марисюк З печатні ОО. Василіян у Жовкві